

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónap ..... 2 korona.

VIDEKEN:
Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónap ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
6-hasabos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Nyitási óra 40 fillér.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1902.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Csütörtök, július 24.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezéreik: Az erkölcs alkonyán.
- Hármas szövetségből ötös szövetség.
- A délvideki kivándorlási kongresszus.
- Aradváros építkezése.
- A képviselőház elnöke.
- Nerimán Khán — kikeresztelkedik.
- „Szerkesztő“ a Lipótmezőn.
- Egy bűntény kulisszái mögött.
- Egy aradi rab odisszeája.
- Kulturális és hazafias alapok a város kezelésében.
- A családi erdő kiirtása.
- Kétszer elítélt kőműves.
- Mária Dorottya főhercegnő kintasítása.
- Az egri ércok aranymiséje.
- André sorsa.
- Tárca: Michele Pezza.
- Regény-Csarnok: Hipnózis. Irta: Hardy I. D.

Az erkölcs alkonyán.

Arad, július 23.

Rossz emberek, bűnök mindig voltak a világon. Hogy a véteknek egyszer sötétebb színe, undorítóbb formája van, mint máskor: az a korral járó tünet. Hanem olykor, a világnak egy-egy korszakában olyan áradata van a bűnnek, a melynél forradalomnak viharját érzik a lelkek: az erkölcs forradalmát.

Ilyen korban érezzük ma is magunkat. Gyors változatokban követik egymást a romlottságnak ezek megnyilatkozásai, az aljasságnak minden fajtái. És a szenzációk, a melyek ebből a forrásból fakadnak, izgató látványt nyújtanak, mint min-

den jelenet, melynek az élet mindennapi terén tanuja lehet a nép.

A legszebb regény sem érdekli úgy az embereket, mint egy-egy százszor láttott kép, mely valóban megtörténik testvéreinkkel, a hus-vér emberekkel.

Ha felfordul egy kocsi, ha csendőr kísér két láncos kezű embertársat, ha patália támad a piacon, ha friss plakátot ragasztanak ki az utcasarkon, arra mindig száz néző áll összecsoportosulva s a csoport minden tagja ezt beszélgeti tovább mindenkinek, a kivel csak találkozik.

A figyelem és érdeklődés odabilincselődik mindahhoz, a mit az élet jelenetekben produkál. Minden ily jelenet központját megállva bámulja meg az ember, habár csak egyszerű napi esemény történik is vele, hát még milyen érdeklődés és figyelem kíséri egy oly eseményt, a hol a főszereplő sikkaszt, rabol vagy öl?

A jogászurfit, a ki elemel fél milliót, a fülgyógyászt, a ki betöri a saját kaszsját; az unokaöcscs, a ki hasbeszélve diktálja a gazdag halott örökhagyását; a kackiás menyecskét, a ki kis lányának aitató dalt dudorászva felvagdálja a hitelezője holttestét; a nőket, a kik apró leányokat csalnak törbe, — milyen szenzációs érdeklődés kíséri.

Ha regényben volna mindez leírva, vagy szindarabban előadva, az olvasás, vagy előadás után egy nyugtalan óra leteltével, hogy túlhaladna ezeken a meséken mindenki.

Holott így meg-megjelennek az egyszerű és képzett ember előtt újra meg újra a lendületes jogászfíru, az ideges orvos, a hasbeszélő unokaöcscs és a kackiás asszony, megjelennek, mert a történetük nem mese, hanem valóság.

A valóságnak pedig rettentő ereje van. A pánszerű esemény mellett megjelenik mindig a kettős árnykép gyanánt karöltve járó morál és filozófia s ez a két szellemalak állítja meg utjában a járókelet, ez üt vagy a homlokára, vagy a szívére az embernek, úgy a kiműveltnek, mint az egyszerűnek.

Es nem a látvány, nem az érdekesség fogja meg az embereket, hanem az ösztönszerű tudat, hol egy-egy nagy szenzáció villámsújtása mellett egy-egy darabot megláthatunk az örökre kiismerhetetlen emberi szerkezetből.

Gyermek, mely először nyitja ki a zsebórája titkos szerkezetét s bepillant a ketyegő kerek közé, az érzi az érdekességnek hasonló érzését, mint az életben a siető, verekedő felnőtt ember ilyen esetekben.

Egyik könnyelműség szüli a másikat, a bűn bünt fiadzik és a következtető fantázia előtt az élet mocsara megtelik varangyos, mászó hullókkal, melyek, mint a Dante szörnyei, egymást szülik és falják.

Es rétegről-rétegre haladva, a társadalom festett külszínén át, mindenütt megérzi a szimatoló kutatás a vékony feslések alól kiömlő rothadást, a könnyelműségnek, léhaságnak, képautató

TÁRCA

Michele Pezza.

— Olaszból. —

I.

Jerra di Lavoronak egyik legszegényesebb kunyhójában egy-egy egész család lakott együtt. A nagyanya font, egy fiatal, vad kinézésű leány kötött, két suhanc fát vágott s az atya madracokat készített. Forró éjszaka feküdt meg a tájat s az öreg asszony így szólt:

— Fra Diavolonak jó napja lesz, de annál rosszabb a postakocsin utazóknak.

— Legrosszabb azonban mégis a postakocsit kísérő katonáké lesz, — mondta a leány, felnézve munkájáról.

— Talán sajnálod őket? — kérdezte az öreg szigorúan.

— Ok is emberek! — jegyezte meg a leány mentegetőzve.

— Lám, lám, — mondta most a vén asszony gunyosan, — a Rita a katonák pártján van!

— Mert tetszik neki az a szöke rendőr, akivel Casertában szokott sétálni vasárnaponként, — szólott közbe Pierino, az egyik suhanc.

Az öreg Avola, a nagyanya, nyugtalanul ütötte fel a fejét.

— Egy rendőr! Egy rendőr udvarol neked, Rita — kiáltott fel haragosan — s te talán már szereted is...

— Miért gyűlöli annyira a katonákat? — kérdezte a leány dacosan.

— Nem gyűlölöm őket, de haszontalan pályának tartom az övéket, — szölt az öreg keserűen. — Menj csak ma nőül egy katonához s lehet, hogy holnapra már a rablók megölik s özvegy leszel. Ellenben a rablót nem oly könnyű nyakon csipni, azonkívül a rabló selemruhákat, drága ékszereket adhat neked, kivált amióta Fra Diavolo, — a szép, a hatalmas — a kapitányuk! Láttam őt egyszer Terniben. Nagy, erős, büszke és a szemei úgy égnek, mint a karbunkulus. Valamikor barát volt Casertában, az oliva-erdők közötti kolostorban lakott, s ezidőtájt Fra Angelonak hívták. Mikor megunta ezt, kilépett a szerzetből s néhány bátor emberről csapatot szervezett s azontul réme lett azoknak a buta, szöke pofaszakállas angoloknak, akik a Vezuvot bámulják, meg a postakocsiknak, melyek az idegeneket hozták. És az ő bandája elpusztíthatatlan, mert minden asszony, aki egyszer a szemébe nézett szerelmes lesz belé s kész az életet is kockára tenni, hogy őt a veszedelemre figyelmeztesse. Igazi neve tulajdonképpen Michele Pezza volt.

— Az öreg asszony elhallgatott és körülné-

zett. A hosszú előadás miatt unokái mind eltávoztak a szegényes szobából, s a nyitott ajtón erősen hatolt be a thymián illata...

II.

A postakocsi nehéz zökkenéssel megállt. A katonák vakon hadonásztak maguk körül; a kocsis az ülés alá bujt, a lovak zabláit két suhanc tartotta. Az utasokat már mind kiszállították a kocsiból; a kapitány egy fiatal, fekete ruhás asszonyt — aki még látszólagos nyugodtsággal ült az egyik sarokban — ragadott meg a karjánál fogva.

— Ki innét! — kiáltott fel szinpadias hang lejtéssel. — Hát nem ismersz? Én Fra Diavolo vagyok.

— Miért kellene kiszállnom innen? — kérdezte a megszólított hidegvérűen. — Ime itt van pénztárcám és összes ékszereim. Vagy meg akar ölni? Azt itt is megteheti.

Fra Diavolot meglepte ez a bátorság s megragadva a kocsis lámpáját, az asszony arcába világított vele.

Nagyon szép nő volt, sápadt, mint egy tea-rózsa, s bársonyos szemével merően a rabló arcába nézett.

— Kicsoda kegyed, signora? — kérdezte most a rabló kissé szeidebben.

— Minek akarja ezt tudni? Ime, itt van a pénzem! — választott ő megvetéssel. Most már a Fra Diavolo arcát is megvilágította a

Az Aradi Közlöny minden előfizetője 3000 koronára biztosítva van balesetből eredő halál vagy rokkantság ellen mindaddig, amíg előfizetése tart.

uraskodásnak maró gázát, mely áthat és megront mindent, mely olyanná teszi az élet külső színét, hogy sohasem tudhatja a járó-kelő, hogyan szakad le alatta a talaj.

Az egyszerűség és őszinteség erkölcsét tanítsák szülők és tanítók, az intelligencia, ha intelligencia az és nem csupán annak nevezett mázos portéka, hirdesse és tanítsa maga is, hogy nincs semmi érték a hamis látszatok keltésében, a becsületet és tiszteletet a mai faragványos kaszinói talapzatról le kell állítani ismét sarok-kőnek a földre, mert iszonyú rombolást visz véghez az emberekben a hiuság, a pénz- és hatalomvágy.

Az élet, mint valami robbanást érző gépkazán, fel-felnyitja időnként biztosító szelepeit ez érdekes bűnesetek sorozatában, éles fűtytyel jelzik ilyenkor a szelepek, hogy baj van: állj elő te legfőbb gépész, kinek Erkölc a neve, — ilyenkor mindenki sietve siessen, mint közveszély idején szokásos és keresse, tolja előre ezt a bujdokló, lomha gépészt. Mert nagy robbanás lesz a hosszú békekesség vége.

(?)

Kállay lemondása. A minap híre járt, hogy Kállay közös pénzügyminiszter lemondását hivatalosan megcáfolták, de egyes politikai körökben ezt, a cáfolatok dacára, befejezett ténynek tartják. Ezek szerint Kállay, aki most különben szabadságon van, szeptemberben fog fölmenteni állásától. A fölmentés egészségi okokból fog történni, de tényleg úgy áll a dolog, hogy illetékes helyen nincsenek megelégedve Kállay boszniai kormányzati rendszerével. Azt szívesen elismerik, hogy Kállay gazdaságilag sokat tett Bosznia-Hercegovináért, de politikai tekintetben mindig szerencsétlen keze volt. A mohamedánokat és a szerbeket, akik a megszállott tartományok lakosságának kétharmadát teszik, kiméletlen eljárásával magára haragította. A lakosságnak ez a része mindenképp Kállay lemondását követeli. Kállay az utóbbi időben a horvát katolikusoknak Boszniába való emigrálását favorizálta, hogy így ellensúlyozza az ortodox szerb elemet, azonban ezzel

a kísérletével is kudarcot vallott. A Lembergben megjelenő „Szlavo Polskie”, melyet a lengyel vezérférfiak inspirálnak, azt jelenti tegnap számában, hogy Kállay lemondása elhatározott dolog és helyébe a lengyel Bilinszki, az osztrák-magyar bank kormányzója fog közös pénzügyminiszterré kineveztetni. Eleinte gróf Khuen-Héderváry-ra gondoltak, de ezt a magyar kormány ellenezte, minthogy a horvát bánt jelenlegi állásában egyelőre nem nékülözheti.

Hármas szövetségből ötös szövetség.

(Európa új politikai korszaka.)

Budapest, július 23.

Most, mikor a hármasszövetségre vonatkozó szerződést csak nemrég kötötték meg újból, soknak feltűnhetik, hogy a hármasszövetség két tagja, már mint Német- és Olaszország feltűnően barátkozik másik két nagyhatalmassággal, a melyik nem tagja a hármasszövetségnek: Olaszországgal és Franciaországgal. A külpolitikai égbolt csillagjósai már hirdetik a következőket: a hármasszövetségnek és a kettős szövetségnek, vagyis az orosz-francia szövetségnek egybeolvadását egy nagy ötös-szövetségbe, mely ily módon mintegy az európai Egyesült-Államokat alkotná.

Első pillantásra kissé fanatikusnak látszik ez az egész dolog, de jobban szemügyre véve a jelenségeket, nem is olyan lehetetlenség. Mert jelenségek vannak, melyek legalább is arra mutatnak, hogy a két szövetség egymáshoz közeledik. Nincs is semmi olyan gát, mely e közeledést megakadályozná. Mindkét szövetség célja ugyanis ugyanegy: a béke fentartása. Olaszország foglalkozott először az ötös-szövetség megkötésének lehetőségével. Erre vallanak külügyi politikájára vonatkozó iratai is és erre vall az is, hogy a hármasszövetséget nem hat, hanem tizenkét esztendőre újították meg. Más körülmények közt ez a tizenkét évi meghosszabbítása a szövetségnek provokáló tüntetés-számba menne a többi európai nagyhatalmassággal szemben. De ma nem, mert ma mindenki s a többi nagyhatalmasság is tudja, mit jelent a szövetség e meghosszabbítása.

Hogy az olasz király aznap indult utnak Pétervárra, mikor a hármasszövetségnek újból

való meghosszabbítását proklamálták, az is tanubizonyosság amaz összhang mellett, mely a nagyhatalmak két csoportja közt mind sürűbb jelekben mutatkozik. Hallatszanak ugyan olyan hangok, hogy a hármasszövetség államainak más államokkal való barátkozása az egymás közt való barátság kötelékét lazítja, de e fölfogás ellen maguk a hármasszövetség államai tiltakoznak, hangsúlyozván, hogy a hármasszövetség egyetlen államot sem gátol abban, hogy más országokkal baráti viszonyban legyen. Ez a negatív koncesszió magában is elég ékesen szóló.

De a közel jövő még sokkal fontosabb jelenségeket fog fölszínre vetni, melyek mindjobban hozzá fognak járulni, hogy a nagyhatalmasságok közt amugy is tűnedezőben levő politikai rivalitás egészen eltűnjék. Ha ez az ötös-szövetség megalakul, nagy horderejű következménye mindenki előtt tisztán állhat. Mihelyt ez az ötös-szövetség létesül: a leszerelés lehetőségének problémája meg van oldva.

Manapság a közgazdaság dominál minden viszonyokon. Már hatalmas arányokban bontakozik is ki a tengerentúli Nyugaton a nagyhatalmasságok legnagyobbika, az, a melyik a milliárdos trust-okra alapítja erejét és mely elnyomással fenyegeti a pénz erejéhez képest gyöngye fegyverekre alapított európai nagyhatalmasságokat. Ha az amerikai Egyesült-Államok e hatalmasan megnövekedő erejével szemben Európa nagyhatalmai hamarosan ugyanily vérteteket nem öltének, hanem közgazdasági tere sietnek koncentrálni minden erejüket, akkor az európai nagyhatalmaknak ez a késedelmező nembánomsága egyértelmű az ügyilkossággal. Csak úgy veheti fel Európa a harcot, — vagy hogy szelidebben mondjuk: a versenyt — az Egyesült-Államokkal, ha még idejekorán bevételeit jobb célokra fordítja, mint öt millió katonájának és több ezer hadihajójának folytonos jókarban való tartására és tőkéletesítésére.

Tisztán állhat most már egy létesülő ötös-szövetségnek nagy horderejű jelentősége. Ugy lehet, hogy mihamarább ki fog tűnni, hogy az olasz király oroszországi utazásának rendkívüli jelentősége van s következtésében olyan, hogy Európa új politikai érája kiindulásának tekintethető.

lángos, amint előre hajolt, s a szép idegen nő mintegy önkéntelenül kiáltott föl:

— Mily kár!

Különös mondás volt ez, s a rablónak mélyen a szívébe hasított. Zavarba jött.

— Mit akar ezzel mondani, signora? — kérdezte.

— Mit törődik azzal? — szólt az asszony.

— De hiszen ha kíváncsi, meg is mondhatom. Kár ezért a bátorságért, ezért az arcért... Ha ön katona lett volna, becsületes ember, nagy szolgálatokat tehetett volna hazájának. Mindenki szeretné ahelyett, hogy...

— Félnék tőlem! — kacagott föl a rabló.

— Nem: ahelyett, hogy mindenki gyűlöli és megveti.

— Megölt! — kiáltott föl vad büszkeséggel a rablóvezér. — Vegye vissza pénzét és ékszereit signora, nincs szükségem rájuk! — s visszadobta azokat a kocsiába.

A fiatal nő azonban hidegen hajította ki azokat ismét az ablakon.

— Jó lesz az ön pribékjeinek — mondta büszkén. — ön Marólli őrnagy özvegye vagyok, a hazájáért elesett hőse — ne mondhasssa senki, hogy egy banditától ajándékot fogadtam el.

A rabló egy olyan mozdulatot tett, mintha szívébe akarná mártani tőrét, de aztán lecsendesedett.

— Kegyed nagyon is vakmerő! — sziszegte a fogai között.

— Nem. Csak nem félek öntől.

— Ugy hát komolyan értette azt, amit az előbb mondott? — kérdezte a férfi ragyogó szemekkel. — Azt mondta, hogy kár értem? S ha nem lennék bandita, de becsületes ember? ...

— Örülnék neki — ön miatt.

— Akkor nekem nyujtaná a kezét?

Az asszony mintha megijedt volna, hirtelen a mantilla alá rejtette a kezét, hátradőlt a kocsiában, de egy szót sem szólt.

Egy percig még rajta felejtette a szemét a bandita az asszonyon, azután szép, sötét arca beleveszett az éjszaka homályába. A suhanók eleresztették a lovak zabláját s az utasok visszaülhettek helyükre. Az éjszaka még mindig tartott s erdei virágok szagát hozta-vitte a szellő.

III.

Signora Marelli nagyon egyszerűen élt napolyi otthonában. Szép szalont tartott, s mivel az udvar nagyon kedvelte, termében a legjobb társaság gyűlt össze. A sok beszéd között azt is bírál hozták neki, hogy Fra Diavolo megtért s hogy az egyik királyi csapathoz besoroztatta magát katonának. Terepismeretei, vakmerősége és ügyessége által kivívta feljebbvalói becsülését s rohamosan emelkedett rangban. Midőn őrnaggyá nevezték ki, egy napon váratlanul belépett a szép Marólliné szalonjába. A fényes

egyenruha még jobban kiemelte arcának sötét szépségét s az egész társaság örömrivalgással fogadta őt

A szép özvegy is mind a két kezét nyujtotta feléje.

— Így van jól, — mondta halkan.

Mintha köd ereszkedett volna a szemére az ünnepelt tisztnek. — Forróság járta át a szívet s oly örömet érzett, melyet még ahhoz sem lehetett hasonlítani, amely akkor érte, mikor egymásután kapta az érdemrendeket.

Ezen az estén sokáig együtt maradt a társaság s a tisztnek jó ideig kellett várakoznia, míg egyedül maradhatott az özvegygyel.

— Hát már nem vet meg engemet? — kérdezte halkan, leereszkedve egy székre.

— Dehogyan! — Csodálom önt, őrnagy ur! — szólt az urnő mosolyogva.

— Akkor szabad megmondanom, hogy szeretem — mondta a férfi fojtott hangon, de szenvedélyesen.

— Szeret? — kérdezte az asszony s elkomolyodott.

— Nem bebizonyítottam-e azzal, hogy szót fogadtam kegyednek? Miért igyekeztem volna e kitüntetésekre, ha nem azért, hogy megnyissák az utat nekem — a maga szalonjába — s talán egykor a — szívéhez is ...

— Nem elég jutalom-e önnek az, hogy senki sem kételkedik benne, hogy a legjellemebb ember is szívesen nyujt kezet önnek?

A Nemzetközi baleset elleni biztosító társaság balesetből eredő halál és teljes rokkantság esetére 3000 koronát, illetőleg a rokkantság mértékének megfelelő összeget biztosít az Aradi Közlöny előfizetőinek.

TÁVIRATOK.

Körber a királynál.

Bécs, július 23. Körber dr. miniszterelnök holnap Ischbe érkezik, hol a király kihallgatáson fogadja.

A francia szerzetes-rendek ügye.

Páris, július 23. A tegnapi események okozta izgatottság egész este tart. A Madelaine-templom környékén jelentéktelen tüntetés volt. A letartóztatottak száma meghaladja a 300-at, de csak tíz embert tartottak fogságban. Mára újabb tüntetéseket várnak, mert népgyűlést hívtak össze a kongregációk érdekében. A szociáldemokrata és a radikális lapok ellentüntetésre hívják fel a republikánusokat.

Páris, július 23. A Gaulois szerint 800 portieuxi apáca, a kik most egy Franciaország keleti határán lévő helységben vannak. Elszázasba fognak kivándorolni, mert az anyakolostor nem tudja őket többé befogadni.

A nagyvezér lemondott.

Konstantinápoly, július 23. A nagyvezér tegnap lemondott állásáról. A lemondás oka az, hogy a szultán vonakodik kibocsátani a török államadósságok unifikációjára vonatkozó iradét, már pedig a nagyvezér a külföldi hatalmak képviselőinek becsületszavát kötötte le, hogy az idevonatkozó iradé haladéktalanul közzé fog tétetni.

Konstantinápoly, július 23. A szultánnak ma hosszas rábeszélés után sikerült rávenni a nagyvezér, hogy lemondását vonja vissza. A nagyvezér azonban kijelentette, hogy feltétlenül ragaszkodik az iradé kibocsátásához.

A délvidéki kivándorlási kongresszus.

(Nemzeti műveltség a délvidéken. — Adó-reformok, ingyenes jogvédelem, kivándorlási törvény. — Telekkönyvi rendezés. — Ipar a délvidéken.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, július 23.

Négy határozati javaslat térkezett ma Arad-vármegye alispánjához: az augusztus 15-én és 16-án Temesvárott tartandó délvidéki kivándorlási kongresszus négy pontjára vonatkozik, a melyek mindegyike más-más módon óhajtja a kivándorlást csökkenteni a Délvidéken. A négy határozati javaslatot az alábbiakban ismer-tetjük:

— kérdezte az asszony komoly méltósággal. — És nekem pedig igazán boldogság a tudat, hogy ebben a csodában én is közreműködtem s egy olyan zseniális embert, mint ön, visszaadtam hazájának.

— Akkor kegyed megcsalt engem! — kiál-fel vadul Michele Pezza.

— Megcsaltam? Én? — szölt az asszony büszke csodálkozással.

— Ugy tesz, mintha nem tudná — mondta a férfi keserűen. — A maga kedvéért lettem az, amit becsületes embernek nevez. a konvencionálisnak. Mit ér nekem ez maga nélkül? Minden nemeset, ami bennem szunnyadt, maga hívott létre s most nem akarja betetőzni munkáját s engem a kétségbeesés martalékául dob!

— Signor — válaszolt az asszony — nem én, ön csalta meg önmagát. Ön hozzáso-kott a könnyű diadalokhoz azon asszonyok között, — a kikkel érintkezett. Én csak meg akartam menteni egy olyan férfit, mint aminő-nek önt, dacára tévelygéseinek, tartottam s visszaadni őt az emberiségnek. Ez sikerült. És most, hogy kiverjem az eszéből azt a bohó ábrándot, elarulum titkomat: én a más menyasz-szonya vagyok.

— Ah! — kiáltott fel vadul a férfi — s ezt így hidegen mondja el nekem, s nem tudja, hogy e szavával egy egész világot rom-bolt össze? Visszaad újra egy emberi lelket a

Tócs István dr. a délvidéki kivándorlás ellensúlyozására a nemzeti műveltség terjedését tartja a szükségesnek Délmagyarországon. Határozati javaslata így hangzik:

A magyar nemzeti műveltség fejlesztéséhez szükségesnek tartja a kongresszus oly intéz-mény létesítését, a mely a Délmagyarországon létező közművelődési, tudományos irodalmi, művelődési, emberbaráti sport- és turisztikai egyesületek erőinek egy keretben összeszo-rítása útján azok működését céltudatosan szervezze;

2. Legalkalmasabbnak tartja erre a Dél-magyarországi Nemzeti Szövetséget;

3. Legcélravezetőbb eszközök szellemi téren: iskolai oktatás és (főleg a nő-) nevelés, községi- és vándor könyvtárak, felolvasások, ifjúsági körök, szabad liceumok, nép-egyetem- és a közvélemény nevelése;

erkölcsi téren: józan társadalmi élet, a hazaszeretetet ápolása, önmegbecsítő és mér-tékletességi egyletek alakítása;

anyagi téren: a közgazdasági egyesületi működés támogatása, testezés általánosítása.

Pattyánszky Elek országgyűlési képviselő a következőket foglalta határozati javaslatba:

Az adók behajtása rendszerének módosi-tása; az adóelőírások és lefizetések ellenőrzése az adónak részletben való megfizetése és ennél az egy szelvény-rendszer meghonosítása; az adó-mentes létminimum és a pótdadó maximumának megállapítása, a hadmentességi díj és az eb-adó eltörlése, a szegényebb néposztály részére a hatósági személyek által nyújtandó ingyenes jogvédelem; határsértési perekben községi esküdtbiróság létesítése, kivándorlási törvényhozása főképp az ügynökök ellen.

Dittrich János nyug. telekkönyvvezető a birtokrendezés és a tagosítás továbbá a telek-könyvek rendezését és helyesbítését. Azután a végrehajtási eljárás módosítását óhajtja.

Legérdekesebb Márta István, a temesvári kereskedelmi és iparkamara titkárnak hatá-rozati javaslata, mert az körülbelül a legtöbb reális értékkel bír. Márta a kivándorlás meg-akadályozására a háziipari és gazdasági cikkek gyártásának meghonosítását ajánlja, oly mó-don, hogy az a nagy iparral versenyezhesen. Megjelöli a délvidék egyes helyeit és vidékeit, hogy hol milyen ipart, vagy gyártást kellene megalapítani. Ezenkívül az erdei termelés fo-kozottabb kihasználását, a fonó- és szövőipar a len- és kendertermelés fejlesztését ajánlja.

morális nyomornak... Hiszen mi tart vissza engem most már attól, hogy újra ne legyek Fra Diavolo, a rettegett rablóvezér?

Szenvedélyesen beszélt s egészen közel állott az asszony mellé, mintha a karjaiba akarná ragadni, hogy soha többé el ne eressze onnan.

— Próbálja meg! — szölt az asszony ha-tározottan és szemét le nem vette az övéről. — Próbálja meg, de én tudom, nem lesz többé képes reá!

Diadalmas öröm nyilatkozott meg a hang-jában s a tekintete ollágyult.

A férfi térdre esett előtte s megragadta a kezét.

— Igaza van, — mondta halkán, gyámol-talanul, s mintha könyvek lettek volna a hang-jában, oly el-elcsukló volt az — nem bírom, nem bírom megtenni!

Az asszony keze egy percre a fején nyu-godott szeretetteljesen, résztvevően. Azután fel-állott helyéről, s az ajtó felé ment.

Még egyszer visszanézett reá, bátorító, gyöngéd tekintettel, mint egy gyermekre, a fér-fi pedig mindaddig mozdulatlanul állt helyén, míg el nem tűnt az ajtónyílásban.

Ez volt bucsujuk.

IV.

Sir Sydney Smith ezredében valóságos hő-s-tetteket vitt véghez Pezza Michele a franciák

Hangsúlyozza a vizierének jobb kihasználását; a Begát hajózhatóvá kell tétetni, és a Délvidék vizeinek erejét motorikus célokra kell kihasz-nálni.

Aradváros építkezése.

(A múlt évi eredmény.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, július 23.

Az évek óta pangó építkezés nagy lendü-letet vett az idén Aradon. Egész sereg házat, palotát építenek, melyek között legszámotte-vőbb a minoriták temploma. Az építkezésben már a múlt esztendő is mutatott némi lendüle-tet az előbbiekhöz képest. Hogy milyen arány-ban épült Arad tavaly, arról érdekes képet ad a polgármesternek 1901. évről kiadott jel-n-tése.

Az építkezési kedv — mondja a jelentés — az általános anyagi viszonyok kedvezőtlen-sége dacára a múlt évihez képest emelked-tt, amennyiben az új épületek száma a múlt évi 118-ról 182-re emelkedett.

Az év folyamán tárgyalt 182 építkezési ügyből 112 egészen új építkezésre, 35 nagyobb átalakításokra, 35 pedig változásokra és javítá-sokra vonatkozott. Az összes új épületekből esik:

Belvárosra: 6 emeletes, 11 földszintes utcai és 39 földszinti udvari;

Sarkad külvárosra: 21 földszintes utcai és 25 földszintes udvari;

Erzsébet külvárosra: 24 földszintes utcai és 23 földszintes udvari;

Ujtelepre: 8 földszintes utcai és 5 földszin-tes udvari;

Poltura külvárosra: 1 földszintes utcai és 5 földszintes udvari;

Séga külvárosra: 2 földszintes utcai és 2 földszintes udvari;

Gáj külvárosra: 9 földszintes utcai és 2 földszintes udvari;

Ezen építkezések által a férő helyek illetve a lakosztályok szaporodtak:

Belvárosban: 218 szoba, 101 konyha, 87 éleskamra, 39 pince, 1 bolt, 3 istálló, 3 raktár, 1 magtár, 2 műhely és 7 szinnel.

Sarkad külvárosban: 61 szoba, 48 konyha, 41 élestár, 8 pince, 2 bolt, 4 istálló, 1 magtár, 5 raktár és 2 szinnel;

Erzsébet külvárosban: 48 szoba, 42 konyha, 35 éleskamra, 4 pince, 4 bolt, 9 istálló és 7 szinnel;

elleni hadviselésben. A san-severinói ütközet-ben azonban foglyul ejtették s Nápolyban halál-ra ítélték.

Nemsokára ezután a szép Maroliné Nápoly-ból Capuába utazott jegyeséhez, Vanutelli kap-itányhoz, midőn az intrik szakadécai között rablók támadtak rá a postakocsira, — s az a nő, aki néhány évvel előbb oly bátran viselke-dett, — most új boldogságának küszöbén — rémes sikoltozásban tört ki.

De egyszerre felugrott a postakocsis helyé-ről s valamit beszélt a rablóknak, mire azok egyenkint betekintettek a kocsiá, azután el-széledtek.

S most a signorához lépett a kocsis levett kalappal és így szölt:

— Fra Diavolo szerelme a siron túl is él, signora. Ime, e szent kép, melyet utolsó percéig nyakán viselt, most a kegyed életét mentette meg. Ó bizta reám, hogy átadjam kegyednek, mint utolsó áldását egy olyan em-bernek, akit a kegyed iránti határtalan, vak szerelem kergetett a halálba. En Pierino va-gyok, a vén Avola unokája, a jerra di lavoro-i kunyhóból s barátja maradtam a siring.

A fiatal asszony könyező szemmel emelte ajkához az emléket, a postakocsis újra becsapta az ajtót s a jármű döcögve megindult. A nyi-tott kocsiablakon át a thymián édes illatát hoz-ta-vitte a széllel.

Ujtelepen: 34 szoba, 28 konyha, 24 kamara, 1 pince, 1 istálló és 10 szinzel;

Poltura külvárosban: 4 szoba, 3 konyha, és 3 éléskamrával;

Séga külvárosban: 8 szoba, 3 konyha, 3 éléskamra, 2 istálló és 1 szinzel;

Gáj külvárosban: 17 szoba, 9 konyha, 3 éléskamra és 1 műhely.

Összesen tehát 385 szoba, 230 konyha, 172 éléstár, 52 pince, 7 bolt, 19 istálló, 2 magtár, 9 raktár, 3 műhely és 26 szinzel.

A lakosztályok szaporodtak: Belvárosban 67, Sarkad külvárosban 41, Erzsébet külvárosban 41, Ujtelepen 21, Poltura külvárosban 4, Séga külvárosban 8 és Gáj külvárosban 10-el.

A fentiek kivül *Arad szab. kir. város közönsége által* a következő építkezések eszközöltettek: 1. A vásártéri honvéd lovassági lak-tanya, egy lovas osztály részére, ezzel kapcsolatosan a hozzá szükséges barak 280 emberre és 280 lóra. 2. A siketnéma iskola földszintes-ről emeletesre épített fel. 3. A Markó dűl-ben egy iskola létesített, egy tanteremmel s a hozzá tartozó tanítói lakással együtt. 4. Végül a Birkás dűlben a csatorna kiömlőnél egy fel-ügyelői lak épített.

SZINHÁZ ÉS IRODALOM.

* **A Magyar Színház új művezetője.** *Leszkay* András, a budapesti Magyar Színház bér-lőigazgatója, a színház művészi vezetését — mint értesülünk — október 1-től fogva *Verő Györgyre*, az ismert nevű színházi emberre bízta. Ez irányban már befejezést nyertek a tárgyalások és Verő október elsején átveszi a színpadi igazgatást a Magyar Színházban, mely tudvalevőleg az új szezonban csak a drámát, bohózatot és a vaudeville-t fogja kultiválni.

A képviselőház elnöke.

(Születési teendőik.)

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Budapest, július 23.

Apponyi Albert gróf, a képviselőház elnöke ma reggel érkezett meg Budapestre és kilenc óra előtt megjelent a képviselőházban. Azonnal felkérte *Andor Gyula* elnöki tanácsost, hogy a képviselőházhoz időközben érkezett ügyeket mutassa be. *Apponyi* mintegy másfél óráig foglalkozott ez ügyekkel és megtette a szükséges intézkedéseket.

Az elébe terjesztett iratok legfontosabbika két kérvény, az egyik a csatádi *Lenau Miklós* szobor-bizottság meghívója a képviselőház számára. Ez az ünnepély augusztus 13-án lesz. A másik kérvényben *Szilágyvármegye* közönsége hívja meg az elnököt és a képviselőház tagjait *Wesselényi Miklós* szobrának szeptember 18-án tartandó leleplezési ünnepélyére.

Mint hogy mind a két szobor-ünnepély a képviselőház szünetébe esik, ez uton hívja fel az elnök a képviselőket, hogy a szobor-ünnepélyeken részt vegyenek. Különösen a Zilahon tartandó *Wesselényi*-ünnepélyen számos képviselő vesz részt.

Apponyi Albert gróf ezután *Desseffy Arisztid* háznagyit titkárt fogadta, a ki többek között bemutatta az *interparlamentáris konferencia* bécsi csoportjának a meghívóját és munkarendjét.

A munkarend egyik pontja különösen érdekel minket magyarokat. Napirendre van tűzve ugyanis a *nemzetközi sajtósövetségről* szóló jelentés is. A sajtósövetség eszméjét tudvalevőleg *Apponyi* Albert gróf penditette meg és az élénk viszhangot keltett az interparlamentáris konferencia tagjai között. Valószínű, hogy ennek érdekében *Apponyi* Albert gróf újból felszólal a bécsi konferencián.

Desseffy titkár ezután bemutatta *Apponyi* Albert gróf képviselőház épületanyagának felbecsléséről szóló jegyzőkönyvet. A becslést *Bobula*

János készítette és szerinte az *épületanyag*nak 186.304 kor. 62 fill. értéke van.

Ez alapon fogják megindítani az állam és a székesfőváros között az egyezségi tárgyalást a képviselőház átadására vonatkozólag.

Apponyi Albert gróf délután három órakor az új képviselőház helyiségeit tekintette meg. A Ház elnöke kijelentette fővárosi tudósítónk előtt, hogy a munkálatok rendben folynak és az épület képviselőházi része *szeptemberben teljesen elkészül.*

Apponyi este hat órakor utazott vissza Eberhardra.

Nerimán Khán — kikeresztelkedik.

(Egy érdekes házasság előzményei.)

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, július 23.

A sajtót a minap az a hír járta be, hogy *Nerimán Khán*. Perzsiának a bécsi követe, eljegyezte *Freystädler* Florát, akinek a neve az excentricitásai révén lett ismertté.

Aki ismeri *Freystädler* Flóra külön-külön-éseit és aki ismeri *Nerimán Khán*t, arra nézve a hír épenséggel nem lehetett meglepő. Tényleg az eljegyzés megtörtént, de a házasság megkötése alkalmasint csak hónapok múltán fog megtörténni, a mikorra *Nerimán Khán* elintézte bizonyos ügyeit.

A dolog tudniillik épenséggel nem úgy áll, a hogy a lapok megírták. *Freystädler* Flóra nem fog áttérni a mohamedán hitre és *Nerimán Khán* nem fog visszatérni Teheránba. *Nerimán* azt tervezi, hogy *keresztelkedik* majd meg és hogy lemond a jelenleg viselt állásáról, kilépve a perzsa állami kötelékből is, hogy vagy Magyarországon, vagy Franciaországban telepedjék le állandóan, a mire leendő neijének a még mindig nagy vagyona bőven fog neki módot nyújtani.

A khánnak, aki szereti az élet gyönyörűségeit a lehető legnagyobb mértékben élvezni, volt hónapokkal ezelőtt, egy afférja, amely, úgy mondják, tarthatatlanná tette az állását és elfordította tőle uralkodójának, a sáhnak, a kegyét.

Az osztrák képviselőházban tudvalevőleg hevesen megtámadták. *Nerimán khán* egy interpelláció alakjában. Elmondták róla, hogy évekkel ezelőtt, tornyai *Schossberger* Zsigmondnak ígéretet tett, hogy megszerez neki valami igen nagy rendjelet, majd később arra is vállalkozott, hogy természetesen busán honorárium ellenében kijárja *Schossberger*nek a báróságát is.

El volt mondva az interpellációban, hogy *Nerimán* a kikötött honorárium fejében 20.000 korona előleget vett föl, de a mikor ez a pénz a zsebében volt, egy lépést se tett az ügyben. *Schossberger* halála után aztán az örökösök megtalálták az iratok közt *Nerimán khán*nak a 20.000 koronásól szóló nyugtáját és mert a khán szépszerével nem volt hajlandó fizetni, a jogtanácsosuk dr. *Stiller* budapesti ügyvéd útján szőlítették föl erre s mert ez sem használt, az illetékes fórum előtt megindították a pörös eljárást.

A súlyos vádakkal szemben Perzsa bécsi követének egy szava se volt a maga védelmére. A dolognak az anyagi részét rendezte ugyan mert visszafizette a *Schossberger*-örökösöknek a huszezer koronát, ámde az ügy erkölcsi részének a rendezése nehezebben ment.

Nerimán Khán kisdud üzleteinek a híre eljutott Teheránba is és bár ott az üzletek megkötése tekintetében a felfogás meglehetősen liberális, a dolog mégis felháborodást keltett. Szóval: *Nerimán Khán* kegyvesztett lett a sáhnál és a követnek be kellett látnia, hogy állása tarthatatlanná vált.

Szembeötölő volt, hogy most, mikor a sah hosszabb tartózkodásra megint eljött Európába a khán kísérletet se tett arra, hogy uralkodójának a közelébe juthasson. A jó *Nerimán* alkalmasint úgy gondolkozott, hogy jobb lesz neki a hirtelen haragu sahtól minél tisztesebb távolban maradni. A beavatottak pedig arra következtettek, hogy a khán már amúgy se szándékozik sokáig megmaradni jelenlegi pozíciójában.

Csakugyan nem szándékozik. Hetekkel ezelőtt a khán megkérte *Freystädler* Flóra kezét és a külön-külön szép asszony igent mondott. Hát ez a gazdag házas ág eléggé biztosítja *Nerimán khán*nak a jövőjét és *Nerimán* most már bizvást ott hagyhatja állását.

Az ősszel a khán felveszi a keresztiséget és azután mint magyar, vagy mint francia honpolgár fog letelepedni az egyik, vagy a másik államban. Hogy Teheránba menjen vissza, arról szó se lehet. Egyrészt a sah neheztelése miatt nem, másrészt pedig azért nem, mert *Freystädler* Flórának nyilván semmi kedve sincs, ahhoz, hogy a mohamedán hitre térvén át, fátyollal borítsa az arcát és a mohamedán nők rab életét folytassa.

A khán házassága alkalmasint októberben fog megtörténni.

TANÜGY.

(—) **Athelyezett tanító.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter *Bérczy József simonyfalvai* állami elemi iskolai tanítót az óradnai állami elemi iskolához, jelen minőségében, áthelyezte.

„Szerkesztő“ a Lipótmezőn.

(Az örök följelentés.)

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, július 23.

Sándor Antal neve ismerős Aradon feljelentési mániája révén. *Sándor Antal* volt az, aki a megyei hajdútól kezdve a főispánig mindenkit feljelentett. A községi jegyzőt, fősolgabíró, alispáni hivatalt előzőnlötték feljelentései. Majd, mikor nem tudott célt érni, a jegyzőt, fősolgabíró feljelentette az alispánnál, az alispánt a főispánnál, végül a főispánt is bevádolta a belügyminiszternél.

Nemcsak a közigazgatási fórumok előtt ment ez így, hanem a törvényszéknél is. Nem hagyta békében a lapok szerkesztősegeit sem, hanem sűrűn kereste fel nyilatkozataival. Természetesen, nem lehetett ezeket a nyilatkozatokat közre adni, mire személyesen jelent meg a szerkesztőségekben, sőt az ágyból is felkötötte a szerkesztőket.

Sándor Antal hosszú ideig abból élt Pécskán, hogy a népet a szocializmusban oktatta. Gyakran berándult Aradra is, hol különös öltözetével, vörös szakálával mindenkinek feltűnt.

Annaira jutott örökös feljelentéseivel, hogy meg sem hallgatta már senki, tisztában lévén azzal, hogy *Sándor Antal* perlekedési mániában szenved. Végre megtalálta a módját annak, hogy miképen jusson szóhoz. Néhány hónappal ezelőtt lapot indított Pécskán *Pécska és Vidéke* címmel, melyben szabadon garázdálkodott a nyilatkozatok terén.

Közben két törvényszéki orvos konstatálta, hogy *Sándor közveszélyes örült*, s dacára ennek szabadon járt-kelt Pécskán s szerkesztette tovább a lapját.

Az aradi kir. ügyészség megsürgette *Sándor* Antalnak tébolydába való szállítását, de hiába, mert a „szerkesztő ur“ a mai napig szabadon élhetett. Ma aztán fordulat állott be az ügyében. A belügyminiszter sürgős rende-

letben meghagyta, hogy a közveszélyes állapotú *Sándor Antal* azonnal szállíttassék a lipótmizei tébolydába.

A belügyminiszteri rendeletnek *Senk Ferenc* pécskai fősolgabíró még ma eleget tett. *Sándort* este a tébolydába szállították. Az Aradról fél tíz órakor induló személyvonattal vitték fel a szerencsétlen embert Budapestre. Előrelátható, hogy az első napon fel fogja jelenteni az ápolóját, a második napon a főápolót, a harmadikon pedig a tébolyda igazgatóját.

Egy bűnügy kulisszái mögül.

(Panasz az igazságügyminiszterhez.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, július 23.

Egy fővárosi estilapnak ma megjelent száma szenzációs panaszfőjelentésről ad hírt, a melyet az igazságügyminiszterhez adtak be egy budapesti bankár ügyében.

Az igazságügyminiszterium első emeleti folyosóján — írja az említett lap — az utolsó hetekben sűrűn találkoznak előkelő állású urak, a kik egymásután jelentik be magukat *Plósz Sándor* igazságügyminiszternél, hogy informálják őt abban a bűnügyben, melyet a budapesti ügyészség tett folyamatba *Kramer Tivadar* bankár ellen.

Ez a körülmény komplikálta a különben igen egyszerű természetű bűnügyet, a melynek előzményei a következők:

A budapesti királyi ügyészség ez év május 25-én vádiratot nyújtott be *sikkasztás és okirat-hamisítás büntette miatt* *Kramer Tivadar* dr. budapesti bankár ellen azért, mert a nevezett bankár 1901. évi május havában *Hirschbein és társa* cégtől biztosíték címén és továbbadási tilalom mellett kapott 60.000 koronáról szóló váltókat az 1901. év folyamán értékesítette. A váltók értékesítése abból állott, hogy a *Kramercég* azokat különböző pénzintézeteknél leszámitoltatta. Az ügyészségi vádirat szerint az eként elkövetett cselekmény a *sikkasztás büntetést állapítja meg*, mert a szerződési feltételek beállta előtt és a külön kikötés folytán a váltókkal való rendelkezés jogtalan volt.

A bankár tagadásával és azzal a védekezésével szemben, hogy a váltók értékesítése tévedésből történt, a királyi ügyészség a vádiratában a következőkre hivatkozik: *Bebizonyítottan tekinthető, hogy a továbbadási tilomról, mielőtt azt írásba foglalták, dr. Kramer Tivadar tudott, mert tárgyalt róla hosszan az érdekeltekkel. Az egyszerű tévedést a vádirat már azért is kizártnak tekint, mert a váltók különböző alkalmakkor, akárhányszor magának dr. Kramer Tivadarnak forgatmányával lettek tovább adva, sőt őt esetben óvás is vétetett fel a váltók alapján.*

Mіндеz — mondja a vádirat — azt bizonyítja, hogy *Kramer Tivadar* dr. szándékosan értékesítette ezeket a váltókat. A mit a terhelt védelmére felhoz, hogy ő gazdag ember, akinek nem kell ilyen eszközökkel élni, *hogy továbbá ő csak ígérte, de nem kötelezte magát arra, hogy a váltókat tovább nem adja*, ez csak — mondja a vádirat — egyéniségét és erkölcsi felfogását világítja meg.

A vádirat a vádtanácsához került, hol nyomban iktatva lett.

És itt kezdődik a bankárcég nagy összeköttetéseinek értékesítése. Maga a főügyész, ki időközben koronaügyész lett, szokatlan érdeklődést tanúsított a *Kramer Tivadar* ellen beadott vádirat iránt. A volt főügyész visszavétette az ügyészséggel e vádat, holott hozzája ebben az ügyben panasz nem érkezett. A főügyész be-

avatkozása nagy meglepetést szült a budapesti vádtanácsnál.

A panaszosok jogi képviselője, dr. *Káldor Gyula* budapesti ügyvéd hallván, hogy a főügyész beleavatkozott a bűnügy törvényes menetébe, hogy pótnyomozatot rendelt, mely a vádat csak megerősítette s hogy ennek dacára is a vádirat újra való benyújtásának sorsa a különböző oldalról érkező nyomások következtében egyre bizonytalanabb: *magához az igazságügyminiszterhez fordult panaszszal*. Több mint három hete, hogy a panasz az igazságügyminiszter előtt fekszik, ki nyomban felkérte az összes bűnügyi iratokat s *Baumgarten Izidor* dr. miniszteri tanácsossal tétetett magának jelentést a szenzációs ügyről.

A jogászvilágban most feszült érdeklődéssel várják ennek az esetnek fejleményeit.

Kulturális és hazafias alapok a város kezelésében.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 23.

Arad városa a múlt év végén 930,996 korona 57 fillér összegű olyan pénzt kezel, a mely nem tartozik a város köztulajdonához. Ez az összeg a város által kezelt, különféle célu alapokból kerül ki, a melyek összegéről érdekes kimutatást tesz közzé *Institoris Kálmán* polgármester a múlt évről szóló jelentésben.

Ennek a kimutatásnak érdekesebb számai is vannak. A város kezelésében levő alapok közül a legnagyobb összege a *tiszti nyugdíjalapnak* van 207,891 kor. 46 fillér. Ez az alap különben *hitelezője a városnak*, a mely ellen a múlt év végén 32,637 kor. 35 fillér követelése van.

A nevezetesebb alapok közül a *templom-építési-alap* a múlt év végén 166,384 korona 05 fillért, a *cselekményedékház* alapja 60,116 kor. 75 fillért tesz ki; ez utóbbi alapot, az összegnek ily tekintélyes módon való gyarapodása folytán valószínűleg már a jövő évben rendeltetésére fordítják. *Az aradi Erzsébet-szoborra* a múlt év végéig 12,358 korona 66 fillér volt együtt. *A millenniumi emlék-alap* összege 22,088 korona 45 fillér; ezt, a mint tervbe van véve, a *kulturpalota* építésére fordítják. *A szegényház-építési alap* 1316 kor. 38 fillért, a *járványkórház-alap* 7919 kor. 31 fillért tesz ki.

Van néhány alapja a városnak, a melyekről a közönség alig tud, s a melyeket ritkán fordítanak arra a célra, a melyre alapítottak. Ilyen nevezetesség például a *behívott tartalékos katonák családjait segítő-alap*, a melynek összege a múlt évben 2328 kor. 98 fillérre emelkedett. Ennek kamataiból, az bizonyos, nem sok rezervista családján lenne segítve a fegyvergyakorlat idején.

A hazafias célu alapok közül a *vértanúsobor-alap*, mely még a szobor gyűjtéséből fennmaradt 6670 kor. 65 fillért, a *vértanúsobor fenntartási alapja* 1281 kor. 31 fillért számlál. *A tizenhárom vértanú kivégeztetési helyének megváltására* 5480 korona 20 fillér van együtt: ez is tekintélyes összeg, de, a mint ismeretes, a vesztőhely földjének tulajdonosai nagyon magasra taksálják ennek a földnek az árát. *A mauzoleum-építési alap* 998 kor. 36 fillért tesz ki, ezt is a kulturpalota építési alapjához fogják csatolni. *Az aradi 1848/49 honvédekét segítő alap* összege 16,224 kor. 16 fillér.

Egy megvalósításra váró, érdekes aradi intézmény létesítésére eddig 1155 kor. 25 fillér van együtt: ennyi az összege az *aradi vendéglős-szakiskola* alapjának. Ehhez az első összeget az Aradon tartott vendéglős-kongresszuson tették le.

A művészeti célokkal összefüggő alapok közül megemlítjük még a *szinész-betegsegítő alapot*, a melynek összege a múlt év végén 14,384 kor. 70 fillért tett ki s a *színház-felszerelési alapot*, a mely 553 kor. 60 fillér egyenleggel zárult. Ennek az összegnek feltűnően csekély volta okozta a szinügyi bizottság legutóbbi ülésén a vitát, a melynek során *Barabás* azt ajánlotta, hogy a bizottság ingyenpáholyát adják bérbe a színház-felszerelési alap javára.

Egy aradi rab odisszeája.

(Három szökés és két gyilkosság.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 23.

Az aradi katonai fogházból kiszabadult ma egy katonai fegyenc, aki *harmincnégy hosszú esztendő*t töltött el nehéz rabságban őt, súlyos beszámítás alá eső bűn miatt, *háromszor megszökött* a katonáskodás és a büntetések elől, eközben egy másik társával *két embert megölték*.

A kiszabadult fegyencet *Zacskó Józsefnek* hívják s Nógrád-megyéből való. 1867-ben sorozták be katonának a nógrádmegyei 25-ik gyalogezredhez; innen azonban alig egypár havi katonáskodás után megszökött. Elfogták s *nyolc havi börtönt* mért rá a katonai törvényszék. Ezt a büntetést kitöltötte s szabadulása napján újból faképnél hagyta az ezredét. A véletlen ekkor egy katonai őrzőjérel kezére játszóttá *Zacskó Józsefet* s most már *tizennyolc hónapi súlyosbírtott fogházzal* büntették meg.

A sok büntetés azonban nem fogott a megrögzött szökevényen, harmadszor is megrögzött, ezért már, miután szökése alatt *lopásokat és rablást* követett el, *tizenöt évet* kapott a *miskolci haditörvényszéktől*.

Ebből a tizenöt évből *Zacskó* nyolc évet *Miskolcon* töltött ki s onnan 1877-ben idehozták *Aradra*, az *aradi vár straphaus-ába*. Itt egy néhány esztendeig semmi baj nem volt a miskolci fegyencel, sőt viselkedése annyira kifogástalan volt, hogy a fogház felügyelője külső munkára is felhasználta.

Igy történt, hogy 1882-ben *Zacskó* és egy fegyenc-társa szemetet hoztak ki a várból a *temesvári hidhoz*. Egy szuronyos őr kísérte a szemetes kocsi huzó két fegyencet, akik bizonyára előzetes megbeszélés folytán, a hidhoz vezető töltésen a *szemetes lapáttal agyonverték az őrt*. A temesvári hidnál sváb munkások dolgoztak s ezek látták a gyilkosságot. Többen közülök a megtámadott katoná segítségére siettek, de mire odaértek, a két rab már agyonverte a szuronyos bakát s menekülni akartak a *Maroson keresztül Mikalaka-felé*. A munkások utját állták a két gyilkosnak, *Zacskó* azonban felkapta az agyonvert őrt *szuronyát*, s az utját álló sváb munkást *avval hasba szurta*.

A megsebesített munkás ott még a helyszínen meghalt, társai azonban lefegyverezték a két gyilkost s bevitték a várba. Ekkor az az aradi 33-ik gyalogezred haditörvényszéke ült törvényt *Zacskó* felett s ekkor *ujabb tizennyolc évi várfogságra ítélték* el.

Itt összesen *harminckilenc esztendő*t kellett volna *Zacskó Józsefnek* a börtönben tölteni. Ki is töltött büntetéséből 34 évet, az őt hátralevő esztendő *kegyelem* után *elengedték* neki s így ma kiszabadult a várból. Három évi katonáskodás helyett tehát *harmincnégy évi börtönt* szenvedett el a nógrádmegyei katonaszökevény.

A börtönben *szabó-mesterséget* tanult *Zacskó*. Össze is gyűjtött rab-munkájával *234 koronát*, melyet kiszabadulása előtt egy summában megkapott. Ma délután szabályszerint jelentkezett a rendőrségnél s itt bejelentette, hogy vissza-

megy Nógrádmegyébe s ott szabó-mesterséget fog folytatni.

Zacskó elég jól néz ki, jó színben van s nem látszik meg rajta, hogy életének javakorából három évtizedet börtönben töltött. Azt mondja különben, hogy elég jól érezte magát börtönben, de még sem menne szívesen vissza.

A csálai erdő kiirtása.

(Nagyszabásu telepítési terv.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 23.

Nagyszabásu, kiválóan érdekes terven dolgoznak a földmívelési miniszteriumban. Ezen tervek szerint a csálai erdőnek legnagyobb részét egy-két évi időtartam alatt kiirtják, a kiirtott erdőterületet pedig telepítési célokra használják föl. A tervnek kettős gazdasági jelentősége van: az első s ez a főbbik oka a nagy méretű erdőirtásnak, hogy az állam jövedelmi forráshoz jut, a melylyel egyéb gazdasági tervek megvalósítását fedezik, a másik pedig, hogy a szegényebb földműves-osztálynak lehetővé teszik, hogy magának olcsó áron földet szerezzen.

A tervnek részletei, a mint értesülünk ezek:

A földmívelési miniszterium a Pécska határához tartozó és Aradot érintő csálai erdőből négyezer holdat irtat ki, még pedig egy-két év leforgása alatt. Az egész erdőnek területe mintegy hatezer hold; a megmaradó kétezer hold az, a mely Arad határával érintkezik.

A kiirtott erdőterületet az állam parcelláztatja és szántóföldnek adja el. A parcellázás kis területeken történik, maga a telepítés pedig örökváltással. Ez a telepítés főképp a pécskai kisgazdákra bir jelentőséggel, a kiknek ez idő szerint nincs módjukban új földbirtokot szerezni.

A csálai erdő kiirtására mindazonáltal nem ez adta az impulzust, hanem az, hogy az állam a felvidéken több nagy kiterjedésű hitbizományt vett meg, örök áron megvásárolta a csorbai tavat, s ennek terheit fedezik a csálai erdőnek irtása, a földjének parcellákban való eladása által.

A csálai erdő irtásának s a telepítésnek tervei már be vannak fejezve, s azok legközelebb leérkeznek a pécskai m. kir. erdőgondnoksághoz. Ez megteszi az előkészületeket s valószínűleg rövid időn belül megkezdik a csálai nagyerdő terebélyes fáinak pusztítását, hogy pár év múlva a négyezer holdas rengetegből, a híres vadászterületből buzatermő rónaság, hasznos szántóföld legyen.

SPORT.

+ A turisták évkönyve. Az Arad-Hegyvidéki Turista-egyesület most adta ki évkönyvét, melynek szerkesztője Palotay Antal egyesületi főtitkár. Az évkönyv első felét Lejtényi Sándornak lapunkban már méltatott értekezése teszi ki Arad megye hegyvidékéről hegy-és vízrajzi szempontból. A főtitkári jelentés beszámol az elmúlt egyesületi év eseményeiről.

A jelentés egyebek között megemlíti, hogy a turistaság eszméje, nagy nemzetgazdasági fontosságának tudata még mindig nem foglalta el a közönség gondolkozásában azt a jelentős helyet, melyet méltán megérdemel. E mellett a turista közszellem fejlődésében némi pangás észlelhető. A jelen egyesület alapításában résztvevő akaraterős férfiak a folytonos küzdelembe lassanként belefáradnak: újabb erők pedig, kik

testestől-lelkestől munkálkodnának a turisztika érdekében, nem jönnek amazok helyére. Pedig a fejlődött turista szellem az egész országra nagy jelentőségű; hisz mindinkább tért kezd hódítani az a meggyőződés, hogy idegen forgalom csak minden irányban kiterjedt turista forgalom alapulhat Erre vonatkozólag most konkrét példával állhatunk elő. Nagy jelentőségű volt ugyanis az a turisztikai látogatás, melylyel az angol unitáriusok egy lelkes csapata Miss Tagart és Shrubsole vezetésével a tisztelek meg hazánkat. E társaság Aradot is meglátogatta s az egyesület a legnagyobb vendégszeretettel fogadta és kalauzolta a társaságot. A vendégek jól találták magukat s szeretettel emlékeznek meg Magyarországról. E kirándulás egyszersmind felkeltette az angol tőkepezések figyelmét hazánk természeti kincsei iránt és azok értékesítésére most több iparvállalat van keletkezésben. — Az évi jelentés még számos statisztikai adatot, névsort és jegyzőkönyvi kivonatot tartalmaz. A tagok száma 168, azaz kétfelével több, mint az előző évben.

Kétszer elítelt kőműves.

(A munkakönyvek meghamisítása.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 23.

Megirtuk lapunk mai számában, hogy az aradi rendőrség iparügyi osztálya 600 korona pénzbüntetésre, illetőleg 30 napi elzárásra ítélte el Vajda Imre aradi kőművest, aki a munkások között a „Figyelmeztetés” című izgatató felhívást terjesztette.

Vajda megnyugodott a súlyos ítéletben, ma azonban újból elkövette azt a vétséget, a melyért tegnap a legsúlyosabb büntetést kapta: ma reggel újból hozzáfogott tiltott rőpiratának terjesztéséhez, melyben munkástársait az erőszakra buzdítja s vehemens hangon szidja a vállalkozókat.

Mihelyt a rendőrség értesült Vajda üzeméről, Zubor Andor rendőrfogalmazó maga elé idézte őt s újból a legsúlyosabb büntetést mérte rá, hatszáz korona pénzbüntetéssel megváltható harmincnapi elzárással és még külön harminc napi elzárással.

E második ítélet ellen felebbezést jelentett be Vajda, miután azonban a tegnap reá mért 30 napi elzárásról szóló ítélet jogerőssé vált, Zubor Andor rendőrfogalmazó azonnal lezáratta Vajdát, akinek így összesen 3 hónapi elzárást kell elszenvednie izgatásaiért. Azonkívül elkozták tőle a készletben tartott „Figyelmeztetés”-eket.

A kőművesek sztrájkjával kapcsolatosan egy újabb jelenség is merült fel, mely szintén büntető beszámítás alá esik. A sztrájk megszűnésével alkotott egyezségben tudvalevőleg olyan megállapodás jött létre, hogy a két évnél idősebb kőműves segédek magasabb munkabért kapnak. Ezért a fiatalabb segédek, hogy több fizetést kapjanak, meghamisítják munkakönyveiket, kijavítják annak keltezési dátumát, hogy két évnél idősebb segédeknek látssanak s ennél fogva magasabb munkabért kapjanak.

Schön Károly aradi építőmester tett feljelentést ma az aradi rendőrségnél három kőműves-segéd ellen, akik munkakönyveiket a munkaadó félrevezetése céljából meghamisították. Ez az ügy azonban nem a rendőrség, hanem a járásbíróóság illetékessége alá tartozik.

HIREK.

Mária Dorottya főhercegnő kiutasítása.

— A trónkövetelő felesége. —

Arad, július 23.

Tegnap lapunkban irtunk arról az agitációról, melyet Orleans Fülöp herceg neje, Mária Dorottya főhercegnő fejt ki egy idő óta a franciaországi klerikális és royalista

körökben. A herceg hívei ennek következtében Mária Dorottya-t mint Franciaország királynéját üdvözlők fellángolásukban.

A kormány ezideig tartózkodott minden beavatkozástól. A legutóbbi napokban azonban feltűnően nagy mérveket öltött Mária Dorottya agitációja. Tegnap például megtörtént az, hogy az utcán ácsorgó tömeg hangosan éljenezte, mint királynét.

A francia kormány passzivitása — mint ez előre látható volt — csak egy ideig tarthatott s be kellett avatkoznia a a royalista tüntetésekbe. Mint egy sürgöny jelenti, a bécsi Fremdenblatt párisi tudósítója már értesült a francia kormány szándékáról.

A kormány, a lap szerint, arra határozta el magát, hogy Fülöp herceg nejét kiutasítja Franciaországból. A kiutasítás indokul politikai okokat fognak megnevezni.

A kormány eme szándéka, melyet legközelebb keresztül is visz, érdekes politikai szenzáció, melynek fejleményei is lehetnek. Minket sokszorosan érdekel a dolog, azon a réven, hogy a kiutasítás előtt álló hercegné József főherceg leánya.

Az egri érsek aranymiséje.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, július 23.

Ma volt ötven esztendeje annak, hogy Samassa József egri érsek, mint felszentelt áldozópap első szent miséjét tartá. Ez alkalomból nagy ünnepek folytak le az érsek székvárosában, Samassa azonban félrevonult az ünnepek elől és Kissingenbe utazott, ahol a Nagy Lajos magyar király alapította kápolnában egész csendben ünnepelte félszázados jubileumát.

A két ünnepről az alábbi tudósításokat vesszük:

Aachenből telegrafálják: Samassa József dr. egri érsek ma reggel a Nagy Lajos király által alapított magyar kápolnában mutatta bearanymtsáját Párvy és Szmracsányi kanonokok segédletével. A misénél a jubiláló főpap azt a kelyhet használta, amelyet Nagy Lajos király adományozott e kápolnának; az oltár is magyar vonatkozású szent képekkel és jelvényekkel volt feldisztve, amelyek ugyancsak Nagy Lajos király adományai. Az érsek, kitérve az ünnepeletés elől, bár távol a hazától, mégis ez ősi magyar emlékektől megszentelt, szinte magyar földön adott hálát az Urnak s fohászkozott a nagy király korabeli régi dicsőség visszatéréseért. — Samassa érsek a mise után kíséret latin és magyar imával megáldotta. A kanonokok végül a kápolna kincstárába helyezték azt az emlékérmét, amelyet az egri főkáptalan ez alkalomra veretett.

Eger városa, a mint onnét táviratozzák, Samassa érsek aranymiséje alkalmából fényes díszben volt. Délelőtt kilenc órakor a székesegyházban ünnepi mise volt, a melyen Szele felszentelt püspök pontifikált fényes segédlettel. A misén képviselve voltak Hevesvármegye és Eger város összes hatóságai.

Az egyházmegye tanítószága diszgyűlést tartott, a melyen Katinszky elnök és Kelemen tanító méltatták Samassa érdemeit.

A káptalan díszebédet adott, a melyen számos felköszöntőben éltették a jubiláns főpásztort.

A káptalanhoz az ország minden részéből számos üdvözlő sürgöny érkezett, így a többek között Wlassics, Fejérváry és Plósz miniszterektől, Goluchovszky és Krieghammer közös miniszterektől, Vaszary Kolos hercegprimástól s csaknem az összes püspököktől.

A jubileum alkalmából a káptalan arany- és bronz emlékérmeket veretett. Az ér-

mek egyik oldalán Samassa érsek arcképe, a másik oldalon az ünnepi alkalmat föltüntető szöveg.

— **A görög király beteg.** *Drezdából* táviratozzák: *György* görög király hirtelen megbetegedett: lázzal járó légcső hurutja van, úgy hogy ágyba kellett feküdnie.

— **A tisztviselők fizetésrendezése.** *Gasteinből* jelenti egy félhivatalos távirat: *Lukács* László pénzügyminiszter kurájának befejezésével rövid időre Ausseeba megy, a hol családja időzik. A pénzügyminiszter valószínűleg augusztus első felében érkezik Budapestre. Megérkezése után a pénzügyminiszteriumban tanácskozások lesznek a *költségvetés* megállapításáról és a *tisztviselők fizetésének* rendezésére szükséges költségek fedezéséről.

— **A szalkai választás.** *Ipolyságról* jelentik: A szalkai választás napja f. hó 28-ára tűzött ki. Erős harcra van kilátás *Konkoly-Thege* Sándor és *Jakabffy* István kormánypárti képviselőjelöltek között. *Konkoly-Thege* a megye jelöltje, *Jakabffy*t pedig a kerületi néppárt támogatja.

— **Frigyes főherceg veszedelemben.** *Frigyes* főherceg pozsonyi hadtestparancsnok testi épisége, mint egy sürgöny jelenti, veszedelemben forgott ma. A főherceg *Trencsénből* el akart utazni s már be is szállott szalonkocsijába, melyet az indulásra kész vonathoz akartak csatolni. A szalonkocsi hátulsó kerekai alatt gerenda feküdt, nehogy a kocsi megfutamodjék. A gerendát elfelejtették elvenni, s mikor a kocsit a vonathoz tolták, a kocsi kerekék átgázoltak az akadályon. A kocsi nagyot zökent és kevés hujja, hogy fel nem borult. Ha ez megtörténik, a főherceget komoly veszedelem éri.

— **Az aradvárosi adókievítő bizottság** f. é. július hó 25-én d. e. 9 órától a sörcearnok-sör-raktártulajdonos, sütő, szappanos, teher-, só- és postaszállítók III. oszt. kereseti adóját fogja tárgyalni.

— **A vámtarifa-tárgyalások.** *Bécsből* táviratozzák: Ma délelőtt kilenc órakor kezdődött meg az osztrák kereskedelmi miniszteriumban *Stibral* osztályfőnök elnöklésével az *autonom vámtarifa* harmadszori olvasása. A magyar kormány képviselőiben résztvettek a tanácskozásban: *Biró* miniszteri tanácsos és *Emmerling* osztálytanácsos a kereskedelmi, *Andreánszky* báró min. tanácsos és *Marschalkó* osztálytanácsos a pépzügyi és *Ottlik* min. tanácsos és *Róth* osztálytanácsos a földmívelési minisztériumból. A tanácskozások előreláthatólag több hetet fognak igénybevenni. A lapoknak az a híre, mintha *Toepke* államtitkár a tanácskozásokon, legalább eleinte, szintén résztvenne, helytelen, mert *Toepke* államtitkár *Popovics* min. tanácsossal csakis több egyenes adónem kérdésének elintézése végett időzik Bécsben, a mely adónemek a monarchia mindkét államát érdeklik és a melyeket illető tárgyalások csak holnap kezdődnek meg. Szó van nevezetesen a *magyar járadékok ausztriai adójának*, a *vállalatok kölcsönös megadóztatásának*, valamint a *szállítási adónak* kérdéséről.

— **A katonai büntető-törvénykönyv reformja.** A bécsi *Fremdenblatt* jelentése szerint a hadügyminiszterium által a két honvédelmi miniszterrel egyetértőleg kidolgozott katonai büntető perrendtartás a *vádejárás*, a *közvetlenség*, *szóbeliség*, *szabad bizonyítás*, az *ítélet ellen való jogorvoslatok megengedése*, a *harmadik személyek által való védelem* és a *nyilvánosság elismerése* elvén alapszik.

— **Főuri esküvő.** *Keszthelyről* táviratozzák: A keszthelyi *Festetich* kastélyban ma kötött házasságot *Takács* Imre főszolgabíró előtt *Fesz-*

fetich Taszilo gróf, magyar főpohárnokmester leánya *Festetich* May comtesse *Fürstenberg* Emil gróf, a brüsszeli osztrák-magyar nagykövetség titkárával. A polgári házasságkötés után a templomban az egyház áldását *Hornig* Károly veszprémi püspök adta az új párna. Az esküvőt a kastélyban nászslakoma követte, azután a fiatal pár *Semmeringbe* utazott.

— **Magyar tiszték a román királynál.** *Bukarestből* táviratozzák: *Probst* tábornoknagy, nagy-szebeni hadtestparancsnok ma reggel *Haas* és *Tappeiner* vezérőrnagyokkal és több magasabb rangu tiszttel *Szinajába* érkezett, hogy *Károly* királynál tiszteletét tegye. A király délben fogadta a hadtestparancsnokot és azután kíséretével együtt meghívta a pelesi kastélyba dejeunerre, a melyre *Palavicini* őrgróf osztrák-magyar követ és *Roswadowszky* őrnagy osztrák-magyar katonai attasé is hivatalos volt. A hadtestparancsnok este kísérelével együtt elutazott.

— **Athelyezés.** *Würtzler* Lajos távirat ellenőrt a máv. aradi üzletvezetőségének tehetséges és rokonszenves tisztviselőjét a máv. igazgatósága a budapest-jobbparti üzletvezetőség központjába helyezte át.

— **A berni sajtókongresszus.** A berni sajtókongresszus, a mint lapunknak táviratozzák, tegnap legbensőbb részvétét fejezte ki a német sajtónak az *Elbán történt hajószerencsétlenség* alkalmából. *Taunay* főtítkár köszönetet mondott az egész világ sajtójának a *martiniquai szerencsétlenség* alkalmával kifejtett akcióért.

— **Vizsgálat egy város ellen.** Nagy-Károlyról sürgönyzik: Szatmár város mai rendkívüli közgyűlésen a tisztviselői kar miniszteri vizsgálatot kért maga ellen, hogy a *Magyarország* támadásait illetőleg tisztázza magát. *Böszörményi* képviselő indítványára Nagy László alispánnak és a tisztviselői karnak bizalmat szavazott a közgyűlés s a vizsgálat mellőzését határozta el.

— **Megakadályozott vasuti katasztrófa.** *Dévaról* sürgönyzik: Nagy szerencsétlenségnek vette elejét *Szászváros* és *Piski* között a 104. számú órház óra. Kedden éjjel nagy villámlás, mendörgés között zuhogni kezdett az eső, s a közeli patak kiáradva, elöntötte a töltést, melyen a vasuti sínek húzódnak. A töltést és síneket az ár több méternyi távolságban magával vitte. Az ór tudta, hogy négy vonat fog rövid időn belül közlekedni ezen a vonalon, azért nagy gondal állott neki a töltés megvizsgálásának. Meg is találta a kimosott részt, s nemsokára észrevette hogy *Szászváros* felől jön a személyvonat, s vörös lámpája mindközelebb világított. Az ór erre lámpával megállást jelezett s a mozdony öt méterrel a kimosott rész előtt megállott. Ha tovább halad, borzasztó szerencsétlenség történhetik, annál is inkább, mert a vonaton igen sok utas volt.

— **A temesvári ügyvéd-sztrájk.** Ennek az esztendőnek márciusában a temesvári ügyvédi kamara azt a határozatot hozta, hogy mindaddig nem intézi el a törvényszék megkereséseit, míg a törvényszék eleget nem tesz a kamara megkereséseinek. Ez bizony sztrájk, aminek azonban már vége van és pedig azért, mert a kamarának ezt a határozatát az igazságügyminiszter nem hagyta jóvá, hanem utasította a kamarát, hogy a bíróság megkereséseinek minden esetben haladéktalanul feleljen meg. Ezzel az írással együtt azonban minden valószínűség szerint a törvényszék is kapott egy kis barátságos fölszólítást arra, hogy ne adjon okot az ilyes sztrájkra.

— **Mária Terézia keztyűi.** Az aradi Hadik-huszárezred kétszáz éves jubileuma alkalmából elevenítik föl az ezred multjából azt a kiváló huszárcsint, hogy *Hadik* András generális miként rohanta meg a huszáraival *Berlin* városát

s hozott onnan királyasszonyának keztyűket. A hétéves háboru második felében történt. Hadik altábornagy tisztelettel Mária Terézia királyasszony előtt és megkérdezte nagy hódolattal, hogy milyen emléktárgyat hozzon *Berlinből*, ha huszáraival elfoglalja a porosz fővárost. — Egy pár berlini keztyűt, felelte tréfásan a királyasszony.

Hadik András komolyan vette a tréfás megjegyzést s emberül be is váltotta, amit ígért. 1757. októberben észrevette, hogy mig Nagy Frigyes porosz király *Naumburnál* a franciák és a birodalmi sereg mozdulatait figyelte, azalatt fedezetlenül marad a brandenburgi és berlini országot. Kapva-kapott az alkalmon s 3100 emberével, közte 1160 huszárral és hat ágyuval *Lübken* és *Königswüsterhausen*en keresztül egyenesen a porosz főváros felé tört, ahová október 16-án érkezett meg, s a királyi erdő fasorainak árnyékában észrevétlenül nyomult a város elé. A sziléziai kapu előtt állott meg s fölszólította a megrémült városi hatóságot, hogy fizessen hadisarcot. A berliniek a várfai mögött, abban a reménységben, hogy a közel vesztelő *dezzaui* herceg segítségükre siet, huzták-halasztották a dolgot s alkudozni próbáltak. Hadik erre rohamot intézett a *Spre* hidjáról és rövid küzdelem után hatalmába kerítette a várost, amelyen 235.000 tallér hadisarcot vett. Most, hogy a királynénak adott szavát beváltta, *Berlin* város címerével két tucat női keztyűt rendelt meg, s a mikor azt huszonnégy óra mulva átvette, oly gyorsan, mint ahogy jött, távozott. Jó is volt sietni, mert a poroszok nagyon a sarkában voltak. Október huszonharmadikán a kalandos csapat már ismét a főseregnél volt. A kitűnő huszárbravurért *Hadik* generális a *Mária Terézia*-rend nagykeresztjével tüntették ki és háromezer aranyat adtak neki. Csak a keztyűkkel volt baj, mert az átadásnál kiderült, hogy a poroszok valamennyit balkézre csináltak. A királyasszony azért még sem haragudott meg, sőt bársonyos jobb kezét a legbájosabb mosollyal nyujtotta csókra derék vitézének.

— **A galíciai parasztlázadás.** *Lemberg*ből táviratozzák: A parasztlázadás kezd ismét aggasztó mérveket öltetni. *Lotzov* községben a katonaság összeütközött a paraszttal. A katonák tüzeltek; s négy parasztot agyonlőttek, többeket pedig súlyosan megsebesítettek. Tíz parasztot letartóztatott a katonaság.

— **Bresci bűntársa.** *Turin*ből táviratozzák: A *Braban*, néhány nap előtt letartóztatott anarchistát, igaz nevén *Remo Borzaccierinek* nevezik. A rendőrség megállapította, hogy *Borzaccieri* résztvett az anarchisták diszebédjén, amelyet *Umberto* király meggyilkoltatása alkalmából rendeztek. Ekkor letartóztatták, de rövid idő mulva újra szabadon bocsátották. Több levelet találtak nála, amelyek *Pattersonból*, az amerikai anarchisták fő-féskéből vannak keltezve. Azt tartják, hogy *Borzaccieri bűntársa Brescinek*.

— **Halálozás.** *Horváth* Márton kisiratosi je. yz 52 éves korában elhunyt.

— **Az időjárás.** *Meteor* jelenti: A 17. és 20-iki csomópontok is meghozták a nekik tulajdonított időváltozásokat. A 20-iki nagyon is intenzíven köszöntött be, de csak rövid egynapi tartammal, sőt még a 22-iki — amely jelentéséből kimaradt — *Jupiter* együttállása a *Holddal* is változást hozott, többfelé zivataros esőt. Legközelebbi csomópont a 27—28-iki, ahol két ellentétes hatás: a meleg és hideg, a tűz és a jég fog befolyást gyakorolni légkörünkre, amennyiben a *Vénus* és *Neptunus* kerülnek együtt állásba egymással, aminek folytán e csomópont hatása alatt igen változó időre lehetünk el-

készülve, a meleg azonban még mindig megtartja supremáciáját. Augusztus eleje is változatos lesz.

— **A honvédek fegyvergyakorlata.** Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter üdvös rendeletet adott ki a minap. Elrendelte, hogy a honvédség ezidei, augusztusi fegyvergyakorlata 35 nap helyett csak 21 napig tartson. Erre a rendeletre a nagy hőségen kívül főleg az bírta a honvédelmi minisztert, hogy 35 nap alatt a bevonult iparossegédek és mezőgazdasági munkások nagyrészt elvesztik állásukat, ellenben három hétig a munkaadók fentartják a helyüket.

— **A hamburgi hajókatasztrófa.** Hamburgból táviratozzák: A *Primus* hajó roncsait nem sikerült fölszínre hozni. *Altona* és *Blankensee* mellett minduntalan holttestek usznak a part felé. Az eddig kifogott holttestek száma száznegy, de minden jel arra mutat, hogy még többen vesztek oda.

Éjjel érkezett jelentés szerint ma délig 109 ember vízbe fullását konstataáltak.

— **Nagy sikasztás Berlinben.** Berlinből táviratozzák: *Wagnert* Frigyes volt rendőr, a ki egy idevaló tengeri kereskedő-cégnél volt alkalmazva, azt a megbízást kapta a cég főpénztárától, hogy 200,000 márka értékű értékpapirokat váltson be itteni bankoknál. *Wagnert* 54,000 márkát beszédett és azután megszökött. A be nem váltott értékpapirokat visszaküldte a cégnek.

— **Baleset a színpadon.** A winteraueri nyári színházban, mint egy zürichi sürgöny jelenti, ma szerencsétlenség történt. *Reinholz* színészt pisztolylövessel súlyosan megsebesítették. A pisztoly, színházi szokás szerint papirdugacscsal volt elzárva.

— **Az aradi péksztrájk.** Az aradi péksztrájk — ha ugyan lehet ennek nevezni — ma véget ért. A négy munkás közül, akik *Klein Ignác* aradi sütőmester műhelyében beszüntették a munkát, három ma újra munkába állott, csupán egy nem, aki bujtogatója volt a többieknek.

— **Egy katonatiszt története.** Egy élő halott szenvedett ki tegnapelőtt a pécsi városi kórházban, egy katonatiszt, aki évek óta csak testileg élt, lelki világa azonban már elhunyt. Kaposmérői *Mérey* Tivadart volt m. kir. honvéd főhadnagy, utóbb vármegyei irnok a halott. Somogyi nemes család sarja volt a jobb sorsa érdemes fia. Mint honvéd főhadnagy, Brassóba került le ezelőtt mintegy tíz évvel. Egy mulatós tisztársával töltötték együtt az estét valamelyik brassói vendéglőben. Tarsa borközi állapotban összekülönbözött az ott lévő polgárokkal. Látván, hogy baj lehet, *Mérey* figyelmeztette társát, miszerint jó lesz tisztességgel távoznia. Hiába volt minden törekvés, a jókedvű tiszt nem akarta *Mérey* Tivadart követni, hanem tovább bostörködött az ott mulató polgárokkal. Mielőtt tettelegességre került a sor, *Mérey* felkötötte kardját és távozott. Alig hagyta el a vendéglőt, kitört a viszály és a tiszt és a polgárság között verekedés támadt. A tisztnek a kardját elvették és följelentették. A vizsgálat során állapította meg a katonai bíróság, hogy *Mérey* Tivadart főhadnagy a veszedelemben magára hagyta bajtársát, ami által a kardbojt becsülete csorbát szenvedett. Mind a ketten elvesztették tisztí rangjukat, állásukat. Kegyelmi kérvénnyel is kopogtatott *Mérey*, tisztí rangját azonban vissza nem nyerbette. A vármegyénél napidíjas lett; a főhadnagy urból diurnista, később a főispán irnokká nevezte ki. Ez se nyugtatta meg. Háborgott a lelke szünet nélkül. Mintegy három évvel ezelőtt megtévelyodott a szerencsétlen ember és azóta a pécsi városi kórházban ápolták. Végre a jótékony halál megkönnyörült rajta. A vármegye díszes koszorút helyezett koporsójára.

— **„Csak titokban akartalak szeretni . . .”** Kis-Kőrénél a Tiszából egy uriasan öltözött női holttestet fogtak ki. A boldogtalan teremtsében ott lakó sógora, egy derzsi gazdatiszt nejét ismerte fel, aki négy nap előtt tűnt el a háztól.

A szegény asszony titokban szeretett egy közeli faluban lakó orvost, de olyan titokban, hogy maga az orvos sem tudott róla semmit. Tisztességérzete erősebb volt szerelménél, szerelme erősebb életösztönénél, így a tiltott érzelmeért a legszigorubbán ítélkezett önmaga fölött: életét adta oda érte. A népdalt pedig éneklék ravatala felett: „Csak titokban akartalak szeretni . . .”

— **Az élő halottokról.** Szomorú miniszteri rendelet érkezett le a hatóságokhoz. Arról van benne szó, hogy a vidékről mindinkább fölszaporodik s mind sürgösebbekké lesznek az országos tébolydába való fölvetél iránti kérvények. Ezek elintézéséül a belügyminiszter leiratában arról értesíti a hatóságokat, hogy az országos tébolyda tulzsufaltsága miatt elmebetegüket a lehetőség szerint a kórházakban helyezték el, csak közveszélyes örülteket szállítsanak föl, illetve csak oly esetben intézkedjenek a fölszállítás iránt, ha a kórház viszonyai a berendezés hiányossága miatt az elmebetegek elhelyezését lehetetlenné teszik.

— **Tűz a radnai-uton.** *Buchsbaum* Bélának radnai-ut 18. számú házának udvarán, közvetlenül a lakóház mellett épült istálló kigyuladt. A tűzoltóság hamar megjelent a tűznél s *Buzáky* Gyula parancsnok vezetése alatt bámulatos gyorsasággal és ügyességgel eloltották a hatalmas tüzet, mely elpusztítással fenyegette az egész házat. A kár 500 korona, az épület biztosítva volt.

— **Szabadságon.** *Bonts* Döme aradi kir. közjegyző ma megkezdte négy hetes szabadságát, amelyet Gasteinban tölt. Távollétében *Szabó* István dr. ügyvéd, közjegyző-helyettes végzi a teendőit.

— **A kivándorló regéje.** Nagyváradról érdekes história részleteit írják: A történet új kiadása *Tennyson Arden* Enok-jának más befejezéssel. A história így szól:

Tíz év előtt sokan ismerték Nagyváradon *Fibik* Ferencet, aki szücs mesterséget folytatótt. Szegedről hozott menyecskét, akivel el is ment világot látni. *Fluk*, *Ferenc* is *Párisban* született. Később Nagyváradon raktak fészket, de nem sokáig tartott a kis család boldog élete. Egyszer csak a családfő eltűnt — hajóra szállott és *Amerikába* vitorlázott. Évekig hirt se hallottak fölöle s a szép fiatal menyecske holtnak siratta el a férjét, majd hogy megélhetését biztosítsa, elszegődött házvezetőnének egy derék, nagyváradai iparoshoz, *F. R.*-hez. Most is ott él békességben — s máig se tudja, hová lett az ura. *Fia*, *Ferenc*, a gyógyszerészi pályára lépett és mikor tizenhatodik esztendejét betöltötte, laboránsnak állott be a nagyváradai *Szent István* gyógyszerházba. — Edes apjáról mindig rajongó szeretettel beszélt és el akart menni utána, hogy fölkeresse, mint a *Grant* kapitány gyermekei. Mostanában történt azután, hogy *F. R.* uram udvarába egy idegen állított be. *Urias* ruhájú ember volt, aki idegenszerű kiejtéssel beszélt a magyar nyelvet. A házi urék nem voltak itthon, hát a lakóktól kezdősködött:

— Itt lakik *Fibik* Ferencné?

A lakók megmondták neki, hogy igen. Kérdősködött, hogy mikor költözött ide régi otthonából és közben nehéz sóhajok szakadtak föl a melléből. Majd aggódva kérdezte:

— Volt az eltűnt *Fibik*nek egy kis fia is. Hát az hová lett? El-e vagy meghalt?

— Dehogy halt meg! hangzott a felelet. Derék legény lett belőle. Most laboráns a *Szent István* gyógyszerházban.

Az idegen szeme erre örömtől csillant meg és sietve távozott. Egyenesen a gyógyszerház felé vette az útját, — és *Fibik* Ferencné aznap este hiába várta a fiát. Eltűnt az is, nyomtalanul, mint évekkel ezelőtt az apja. Harmad-

napra végre levelet hozott a posta az aggódó édes anyának. A fiu irását ismerte meg a borítékon és repesve törte föl:

Isten veled édes anyám. — írta a fiu — Eljött értem az édes apám és én megyek veled Amerikába . . .

S tegnap előtt már Amerikából jött meg a fiu levele az édes anyának. Megirta, hogy édes apja vagyons ember tul az oceánon s rá is szép jövő várakozik. De még egyebet is irt a fiu. Azt, hogy odaát, apja új otthonában — *hát kis testvérkét is talált . . .*

— **Megörült ügyvéd.** *Matkovics* dr. zentai ügyvéd, ki egyike volt a zentai ügyvédi kar legtehetségesebb és legtekintélyesebb tagjainak, tegnap feleségével együtt Budapestre akart utazni. Mielőtt azonban Szabadkára ért volna, az elmebetegség jelei mutatkoztak rajta, úgy, hogy felesége kénytelen volt Szabadkán férjét megvizsgáltatni. Mikor az elmebetegséggel orvosilag megállapították, a szerencsétlen ügyvédet a mentők a *Mária Valéria*-kórházba szállították.

— **A gyermekcsábítók bünei.** Fővárosi tudósítónk írja: A *gyermekcsábítási* ügyben ma a budapesti kir. ügyészségtől átirat érkezett a rendőrséghez, amelyben az ügyészség felszólítja a büntügyi osztály vezetőjét, hogy a kis *Flasch* Teréz és *Mazur* Anna ügyére vonatkozó iratokat sürgősen küldje át. A rendőrség intézkedett, hogy a *Szent István*-kórházban fekvő *Flasch* Teréz orvosi látelétét még ma beküldje a kórház igazgatósága. Ha ez az orvosi bizonyítvány is beérkezik, akkor még a mai nap folyamán átteszik az iratokat. Az ügyészség ezután maga folytatja az ügyben a vizsgálatot a három meggyanusított asszony és az eddig ismeretlen büntetettek ellen.

— **Talált kincsek.** Érdekes leletre bukkantak a múlt héten *Bukovácon*. A község szélén egy parasztházat döntöttek le, a mit *Zsifkovics* György vásárolt meg. A rombolás munkája közben — így írja tudósítónk — egy négyszög méternyi nagyságú téglával kirakott üregre bukkantak, melyben ékszerek, aranyérmék, ezüst evőeszközök voltak felhalmozva. A hatóságilag megállapított becslés szerint a talált kincsek értéke körülbelül 160,000 korona. Ez a ház *Cvitusovics* Illés odaváló pásztorember tulajdona volt, a ki harminc év óta lakott a házban a nélkül, hogy a kincsekről tudott volna. *Cvitusovics* a házat anyja után örökölte, a ki viszont a testvére, *Manojlovics* Milán után kapta a házat. *Manojlovics* az ötvenes években a legrettegettebb zsványja volt a Szrémségnek s egy rablás alkalmával agyonütötték. Mivel a híres rablónak családja nem volt, a ház akkor nővére maradt a kitől *Cvitusovics* örökölte. A talált kincseket tehát *Manojlovics* rabolhatta össze. Most az elrabolt kincsek tulajdonosainak örököseit keresik a hatóságok.

— **„Higye el a cikkiró” . . .** Kedélyes polemia folyik a temperamentumos *Bácskai Hírlap* lapársunk és a *Szabadka és Vidéke* című hetilap között. Ez utóbb nevezett ujság mérgesen megszidta a *B. H.*-ot, mert ebben *Dugovich* Titusz, egy tizenhárompróbas pápista ujságíró magasztalni merészelte a reformátusokat. Többek között így fenyegetőzött: „Valóban itt az ideje kibontani újra az antiszemizmus lobogó zászlaját.” Erre pedig a *B. H.* amolyan igazándi *Bácskai* temperamentummal így felel többek közt: „Hát higye el a cikkiró, hogy nem zászló való a kezébe, hanem lobogtassa a pap-szakácsnék alsó szoknyáját, — ez a jelvény beleillik piszkos kezébe és jól fog festeni mosdatlan arcátlanságához, méltó lesz ahoz a gázsághoz, amelylyel itt e városban erőnek erejével fel akarja dúlni a vallásos türelmet, amelyet eddig aljas aknamunkát végző társai már többször megbolygatni igyekeztek. Ilyen veszett kutyáktól nem fél senki, — ilyen hitvány istencsalókat már évszázadokkal ezelőtt kiturkalt a becsületes emberek sorából. Kárörömmel biztat ez a rendbontó gazember, hogy „kereszt-hadjáratot” indítson a társadalom a zsidók ellen. Vajjon ki fog ennek a baromnak felülni, — vajjon

van-e ember a városban, aki nem fogja leköpní ezt az alakot, ha szeme elé kerül?" stb.

— Szerencsétlenség a Szent László-utcában. Hétfőn délben a Sz-nt László-utcában épülő emeletes ház állványáról leesett *Jusztí* Antal napzármas s súlyos sérüléseket szenvedett. Fején és az oldalán, továbbá négy foga kitört. Első orvosi segélyben *Horváth* Kornél dr. részesítette a sérült munkást, a rendőrség pedig beszállította a kórházba.

— Ujabb földrengés. *Kingstowne*-ből (*St. Vincent*) jelenti egy távirat: Ma az első reggeli órákban ismét hosszantartó erős földrengés volt. A lakosok rémülten szaladtak ki éjjeli öltözetben az utcára és ott maradtak hajnalig. Az utolsó földrengések következtében részben megromogott házakat a közbiztonság érdekében lebontották. Az időjárás zivataros. A tenger visszahúzódik a parttól, amiből folyóhullámra következtetnek.

— Ha elegáns és solid kofferre van szükség, legyen az kézi koffer, vagy nagy uti bőrönd, úgy mindenesetre ne mulassza el megtekinteni az impozáns raktárt *Porter Vilmos* Nagy Áruházában, a Szabadságtéren. Legjobb készítmények vannak ott képviselve ezen cikkekben. Az áruk feltűnő jutányosak. Vasúti szolgálati kiegészítők és egyéb bőrtáskák eredeti gyári áron adatnak el. Nagy uti kosarak vászon áthuzattal és anélkül teljes választékban vannak képviselve. Írásbeli rendelések gyorsan és pontosan eszközöltenek. Városi és megyei telefon 824.

— T. Üzletfeleink szíves tudomására hozzuk, hogy *Révész* Nándor könyv- és papírkereskedő urat (Szabadságtér 20. szám. Telefon 265.sz.) képviselőséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

André sorsa.

(Ujabb verzió André haláláról.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, július 23.

*André*nek, a már öt év óta nyomtalanul eltűnt merész kutatónak sorsa iránt még mindig érdeklődik a közönség. Egy new-yorki újság legújabb számában a következő tudósítást közli, mely *Winnipeg*-ből, *Manitoba* államból van keltező:

„Főtisztelendő *Favier* Richard ideérkezett értesítése szerint *André* északsarki kutatót és társait *Strindberget* és *Frankelt* vad eszkimók megölték és összedarabolták. A tudósítás hitelességén lehetetlen kételkedni.”

Favier anglikánus pap, aki *Fort Churchill*-ben, a *Hudson* Buy-társaság legés/akibb helyén állomásozik, megerősíti elődjének *Alston* D. A. dr.-nak *André* haláláról írott tudósítását és azt mondja, hogy nemsokára oda fog érkezni egy csomó tudományos eszköz és más maradvány a merész felfedező utazásról. Addig sok ember fog kételkedni a hirben, mint a hogy kételkedett *Favier* elődjének tudósításában. A kutató társaság egy némely maradványát már május hó első hetében elhozta egy csomó eszkimó *Fort Churchill*-ba. Ott átadták *Fovier*nek.

Egy intelligens eszkimó megvizsgált minden halálesetet, mely három év óta történt és ez megerősíti azt a tényállást, melyet már *Alston* adott elő. Ez pedig a következő:

*Fort Churchill*től északra 200 vagy 300 angol mértföldnyire, egy helyen *André* és társai kiszállottak a léghajóból vadászni. Lövésük zaját egy csapat vándorló eszkimó ellenséges támadás jelének vette és rögtön nyilzáporral válaszolt. A léghajó utasai fegyvereikkel adták választ. Rövid harc fejlődött ki, melynek vége az volt, hogy a három svéd meghalt és két vagy három eszkimó megsebesült. Az eszkimók a svédek tetemeit szét darabolták és szét-

hányták a jégen. Ez a történet egybehangzik a *Fort Churchill*től északra lakó eszkimók jellemével. Nagyon sok kegyetlenséget követnek el.

Favier kijelenti, hogy a kutató társaságnak *Fort Churchill*ba hozott maradványai közt pipák és tudományos eszközök vannak, melyek *André* személyazonosságát kétséget kizárólag megállapítják.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Egy molnár bünei. Érdekes bűnügyben hozott ma ítéletet a Kuria szüneti tanácsa. *Merényó* erdélyi községben közös malmuk volt *Panye Onucz* *Zudrik* és *Kapete Onucz* Csirki molnároknak. A társak azonban csakhamar ellenségek lettek és azon időtől fogva, midőn egy tartozás kifizetésében *Kapete Onucz* részesedni nem akart, *Panye Onucz* folytonosan üldözte. Felgyújtotta a szénaboglyját, összevagdalta az ökrét; tavaly, május hó 8-án pedig este 9 órakor elment *Kapete Onucz* házához és a családja körében vacsorázó társát az ablakon keresztül, vasdarabokkal töltött pisztolyával agyonlőtte. Egy másik bűn is terheli *Panye Onucz* *Zudrik* lelkét. Régióta ellenséges érzülettel viseltetett *Sikó* *Kamut* körjegyző ellen, aki különben az egész község előtt nem állott valami nagy szeretetben. A jegyzőt megleste a regyicei országuton és rövid egymásutánban négyszer rálőtt. Első ízben nem talált, kétszer azonban megsebesítette, egy lövés pedig a vele lévő bánffy-hunyadi körörcvost találta. *Panye Onucz* *Zudrik*ot elfogták és a kolozsvári esküdt-bíróság elé állították, amely egy rendbeli szándékos emberölés 8 rendbeli gyilkossági kísérlet büntetésében mondta ki bűnösnek és elítélte 15 esztendői fegyházra. A kir. Kuria szüneti tanácsa ma, *Szeghed* *Ignác* bíró előadása alapján az ítélet ellen beadott semmisségi panaszokat elutasította. *Panye Onucz* a *Sikó* *Kamut* körjegyző esetére vonatkozólag a törvényszék előtt azt vallotta, hogy a község lakói bujtották fel a jegyző agyonlövésére. Meg is nevezett négy egyént, a kit azonban a törvényszék a lefolytatott tárgyalás után felmentett a vád alól. Ezeknek viszonvadjára a kolozsvári törvényszék *Panye Onucz*ot *hamis vád* miatt elítélte külön két és fél évi börtönrre. Ezt az ítéletet a tábla is megerősítette.

§ Ribillió a villamoson. Nagy zenebona támadt a minap a fővárosban egy zugligeti villamoskocsin. A sok utas közül *G. S.* ékszerész belekötött *B. I.* magánhivatalnokba, mert ez nem akart neki helyet szorítani. A mint szóvitába elegyedtek, *B.*, a ki tartalékos tüzértiszt, figyelmeztette ellenfelét, hogy tartózkodjék minden sértéstől, mert azokat megtorolná.

— Azt hiszi, hogy én párbajozni fogok? — kérdezte.

— Azt majd meglátjuk.

— Ha engem valaki megsért, azt én ponton ütöm. — folytatta az ékszerész.

— Köszönöm a tanácsot, — szót *B.* és a következő pillanatban arcul ütötte az ékszerészt.

Erre nagy verekedés lett a kocsiban. Az utasok közül többen *G.*-nek fogták pártját és *B.*-re rontottak, a ki ügyét támadóinak egyikevel lovagiasan intézte el másnap. Provokálta *G.*-t is, de ez — mint már előre jelezte — kijelentette, hogy nem párbajozik. E helyet *G.* az ellenfelét ma följelentette a büntető járásbírósnál tetleges becsületsértés és párviadalra való kihívás miatt. *B.* pedig az egész esetről jelentést tett felettes katonai hatóságának.

NAPIREND.

Július 24. Csütörtök. Róm. kath. naptár: Krisztina — Protestáns naptár: Krisztina. — Görög-keleti naptár (július 11.): Eufémia. — A nap kél 4 óra 12 perckor, nyugszik 7 óra 27 perckor. — A hold kél 8 óra 59 perckor, nyugszik 8 óra 11 perckor.

Kölcsey-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$ óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1 $\frac{1}{2}$ —2 $\frac{1}{2}$ óráig; vasárnap és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Erekye-múzeum helyisége mellett ülésterem.

Időjárás. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Hűvösebb, keleten elveve csapadék.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— Aratás a megyében. *Kisjenő*ről jelentik: Az ideai aratás úgy minőség, mint mennyiség tekintetében a legvérmesebb reményeket is felülmúlja és valóban igen régen keltett aratás oly meglepedést, mint az ideai. A mindenütt folyamatban lévő cséplések 1100 négyszögöles holdról 6 mm. 78—80 kilogrammos buzát, 7—8 métermázsa rozstot + s ugyanannyi kitűnő minőségű árpát szolgáltatnak. A zab aratás, a melytől szintén szép eredményt várnak, még a hét végén veszi kezdetét. A kapásnövények, melyeknek a legjobb időjárás kedvez, igen szépen fejlődnek.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, július 23.

*Déli*zsde. Buzakinálat mérsékelt, a vételkedv korlátozt. Bányadt irányzat mellett 15,000 métermázsa került forgalomba, változatlan (új buza 5 fillérrel olcsóbb) áron. Egyéb gabonanemek változatlanok. Időjárás szép.

Zárlat 12 órakor:

Buza októberre	6.91—6.82
Rozs októberre	5.88—5.89
Zab októberre	5.42—5.43
Tengeri júliusra	—
Tengeri augusztusra	4.82—4.83
Tengeri 1903. májusra	4.91—4.92
Repce augusztusra	10.35—10.45

Zárlat 5 órakor:

Buza októberre	6.81—6.82
Rozs októberre	5.88—5.89
Zab októberre	5.35—5.36
Tengeri júliusra	4.83—4.84
Tengeri augusztusra	—
Tengeri 1903. májusra	4.92—4.93
Repce augusztusra	10.35—10.45

Zárlat 5 órakor:

	korona
Osztrák hitelrészvény	680.25
Magyar hitelrészvény	709.—
Lezámitolóbank részvény	455.50
Rima-Murányi vasmű részvény	492.—
Osztrák-magyar államvasúti részvény	703.—
Közúti vasút	618.50
Városi villamos vasút részvény	310.—

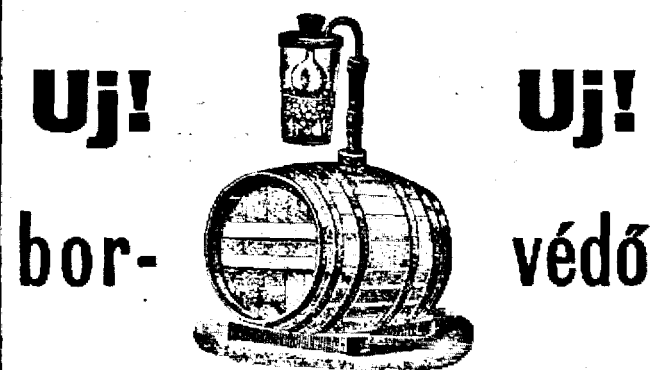
Szeszüzlet.

— Július 23. —

Mai jegyzésein: Készárú nagyban nyers szesz 115 korona, kicsinyben 117 korona; finomított szesz nagyban 118 korona, kicsinyben 120 korona hordó nélkül, per 100 liter %, beleértve 70 korona fogyasztási adót. Száritott moslék 12'80—13'— korona mmázsanként.

Bort igyék a magyar!

(nem sört.)

Nagy akadály volt a házi borfogyasztásnál eddig azon körülmény, hogy a megcsapolt hordóban a bor megvirágosodott, megtört, vagy megecetesedett.

Fenti borvédő alkalmazása mellett a borokat hónapokon által csapon tartva fogyaszthatjuk, anélkül, hogy a bornak legkevesebb baja támadna.

Egy borvédő ára 7 korona.

Leírást, használati utasítást kívánatra bárkinek postán bérmentve küldünk.

A borvédő jóságáért teljes felelősséget vállal a szállító cég.

VOJTEK és WEISZ

drogueria és parfumeria nagykereskedése

ARADON.

1263

REGÉNY-CSARNOK.

Hipnózis.

— Angol regény. —

Írta: Hardy I. D.

(32)

(Folytatás.)

Mennyi ideig feküdt úgy, nem tudta. Egyszerre a nevét hallotta, kiacálni — a nevét, melyet nem hallott, mióta elhagyta szülőföldjét:

— Ray, Ray! Szedje össze az erejét, próbáljon felállni, — s érezte, hogy valaki melléje térdel, karját a feje alá teszi, szíves hevesen dobogott az övén!

— Nazaréna... Ön az? — susogta zavardottan, mi történt?

— Nem tudom, — lihegte az asszony, fuldokló kebelével, — a gépben eshetett valami baj. Kopogtattam az ajtaján s mikor nem kaptam feleletet, megijedtem s kinyitottam az ajtót; kísértük meg, talán fel tud jönni. Támaszkodjék rám... úgy, lássa sikerül...

hála Istennek, csak hogy fel tudott állni. Igen, Ray felállt; a szeretett asszony közelébe újból felélenkítette eltűnt erejét, az a tudat, hogy Nazaréna a veszedelem órájában rá gondolt, hogy aggódott érte, véghetetlen boldoggy tette s Nazaréna karjára támaszkodva, lassan fel tudott haladni a lépcsőn. Fent a fedélzeten csaknem egészen sötét volt — egyetlen egy lámpás égett s annak lobogó fénye kétségbeesett embertömeget világított meg, mely fejtellenül kiabált össze-vissza, anélkül, hogy valaki tudta volna, mi történt kázanrobbanás-e vagy összeütközés...

A hajó egyik oldala csaknem egészen a vizen feküdt, s csak a legnagyobb elővigyázattal sikerült Raynak és kíséretének a felső fedélzethez vezető lépcsőig eljutni. Ray éppen a lépcső legalsó fokára tette lábát s egyik kezével megfogta a korlátot, míg Nazaréna a kezébe kapaszkodott, mikor egy óriási hullám ömírt át a fedélzeten s a lépcsőt teljesen víz alá merítette, mindenkit bőrig áztatva, aki a hajónak azon a részén volt. E pillanatban elaludt az utolsó lámpás is s a kétségbeesett utasok jajveszékelése hangosabb lett, mint a víz harsogása s a fergeteg tombolása. Nazaréna önkéntelenül hozzásimult Rayhez, azt hitte, itt az utolsó pillanat s mint a villám cikázott át lelkén a boldogító gondolat: legalább a halálban egyesülnek.

Az elemek háborgásán és zugásán át ekkor felhangzott a kapitány jovialis, bizalomkeltő hangja.

— Hidegvér, uraim! A „Szirén“ erős hajó, sokszor próbálta már a tengert s nem megy tönkre egyhamar! Persze átkozott csunya, viharos éjszaka ér s valami eszelős számár kinyitotta a fedélzet ajtait, hogy a víz befolytatott de egyéb baj aztán nincs is. Legyenek szívesek, a kedvemért, nyugodjanak meg! Láttam én már más vihart is, dühösebbet! Halló, emberek, hozzatok lámpást, aztán mindenki a helyére!

Még mielőtt a vigasztaló szavak elhangzottak volna, Nazaréna szeliden kibontakozott Ray öleléséből; midőn most a lámpások lassankint egymásután meggyuladtak, Ray a fiatal asszonyt a lépcső korlátjához támaszkodva látta, amint hajából vizet csavarva, hosszú, vastag fonadékait karcsu kezeivel húzogatta végig.

Most az orvos is elősietett, néhány különösen izgatott asszonynak vigasztaló szavakat mondott, egy urnak megmagyarázta, hogy a felesége görcei épen nem veszedelmesek, Nazaréna pedig így szólt:

— Tudtam én azt előre, hogy ön nem fog félni, asszonyom.

Aztán megált Ray előtt és hevesen kiáltott fel:

— Itt van ni a sebei újra felszakadtak. Jöjjen csak gyorsan, új köteleket tesztek rá.

— Mi történt tulajdonképpen, tudakolta Ray követve az orvost.

— Valami eltört a hajógépezetben, a mérnök épen most vizsgálja a bajt; azt hiszem, hamarosan rendben lesz megint minden.

Napfeljöttével elpihent a zivatar s így a helyzet kissé kevésbé nyugtalanító lett; a gőzgép azonban még mindig állt, de azt mondták, hogy a helyreigazításán teljes erővel dolgoznak s nemsokára rendben lesz minden.

Dél felé a nap is kibújt a felhők közül s a Szirén fedélzete lassanként vigasztalóbb képzet kezdett mutatni. A társalgóteremből a szolgák kitakarították a vizet s hamarosan rendet

csináltak. Az egyik sarokban Ray foglalt helyet, plédbe burkolva s fagyoskodott, álmatlanul nézett, mindaddig, míg Nazaréna meg nem jelent az ajtóban. Mintha napsugár szállt volna halvány arcára, mikor megpillantotta a fiatal asszonyt, ki melléje ült s aggódva szólt:

— Meglehetősen rossz színben van! Talán fájdalmi vannak?

— Van egy kevés; de hol volt ennyi ideig? Már félttem, hogy az éjszaka ijedelmei megártottak az egészségének! S mit látok? Még mindig az átázott nedves ruhában van?

— Nem volt időm ruhát cserélni, — felelt Nazaréna nyugodtan. — Wilhainénak görcei voltak s a kis O Brien leányok, kik a védelmem alatt utaznak, kétségbeesettek volna, a gyámoltalanok, ha nem segíték rajtuk. Reggelizett-e már? — kérdezte aztán hirtelen.

— Nem — vallotta meg Ray.

— Pedig nagyon itt az ideje, hogy egyék valamit; azonnal rendelni fogok egy bífsteket és forró teát, — s ezzel el akart sietni, de Raynak egy halk hívó szava visszatartotta.

— Maradjon még egy pillanatra, — kérte hevesen. — előbb meg kell még köszönnöm önnek azt a szerető gondozást, melyben az éjjel részesített. Ha nem vezetett volna ki a kajtűmből, valószínűleg ott fuladtam volna, mint egy patkány.

Nazaréna arca biborpirban égett, de hangja nyugodt volt, mikor egyszerűen szólt:

— Hisz oly természetes, hogy érte mentem; nem lehetett tudni, hogy a szerencsétlenség nem komoly természetű-e s mikor kopogtatásomra feleletet nem kaptam, azt hittem, hogy ön elájult s felszakítottam az ajtót.

— Csakugyan ajult voltam, — szólt Ray, s az ön segítsége nélkül nem tudtam volna elbagyni kajtűtömet.

— Mikor ott álltunk a lépcső alján s az a rettenetes nagy hullám ránk szakadt, azt hittem, elvesztünk, — szólt az asszony könnyedén összeborzadva.

— Tudtam hogy ettől félt, — felelt Ray némi keserűséggel. Megértette, hogy Nazaréna azért említette fel újból ezt a jelenetet, hogy megokolja mért ölelte át. Az a pillantás azonban, melylyel most nézett rá Ray, megnyugtatta Nazaréna; az asszony biztos volt felőle, hogy a fiatal ember őt a lépcsőnél kifejlődött jelenetre emlékeztetni nem fogja.

Nazaréna eltávozott, hogy reggelit rendeljen Ray számára s aztán valódi örömmel látta, hogy a beteg mindent a legjobb étvágygyal fogyasztott el. Erre az asszony kijelentette, hogy bemegy a kajtűjébe, ami ellen Ray tiltakozott, de szerencsére a hajóorvos is közbelépett Nazaréna javára s a betegnek engedelmességre kellett.

(Folytatása következik.)

A felelős szerkesztő távollétében a szerkesztésért felelős:

Vass Géza.

Vasuti közlekedés.

— Érvényes 1902. évi május hó 1-től. —

ARADRÓL	ARADRA
Budapest felé indul:	Budapest felől érkezik:
Nagyváradra reggel 5.10	Személyvonat reggel 6.05
Gyorsvonat reggel 8.18	Személysz. tv. reggel 9.10
Személyvonat d. e. 11.20	Gyorsvonat délelőtt 11.51
Személysz. tv. d. u. 4.45	Személyvonat d. u. 3.32
Gyorsvonat délután 4.21	Gyorsvonat este 7.11
Személyvonat este 9.35	Szm. Szolnokról este 9.—

Erdély felé:	Erdély felől:
Személyvonat reggel 6.35	Soborsinról reggel 6.59
Gyorsvonat délután 12.11	Gyorsvonat reggel 8.08
Soborsinig délután 2.04	Személyvonat d. e. 10.50
Személyvonat d. u. 4.07	Radnáról délután 2.36
Radnára délután 6.35	Gyorsvonat délután 4.06
Gyorsvonat este 7.18	Személyvonat este 8.57

Temesvár felé:	Temesvár felől:
Személyvonat reggel 6.15	Vegyevonat d. e. 10.43
Személyvonat d. e. 11.56	Személyvoat d. u. 3.44
Vegyevonat délután 5.—	Személyvonat éjjel 10.59

Szeged felé:	Szeged felől:
Vegyevonat reggel 7.10	Személyvonat reggel 8.35
Személyvonat d. u. 4.11	Vegyevonat este 7.06

Brád felé:	Brád felől:
Személyvonat reggel 6.25	Gurahonczról szm. r. 8.03
Vegyevonat d. u. 12.06	Vegyevonat d. e. 11.—
Gurahonczig szm. du. 4.30	Személyvonat este 6.56

Május 1-től bezárólag szeptember 30-ig ünnep- és vasárnap, valamint a radnai búcsúnapokon jóa Radnáról egy vegyevonat este 8 óra 23 perckor.

NYILTTÉR.*

Mátyás Mihály a maga, úgy gyermekei Anna, férjezett ifj. Kopetkó Károlyné, Béla, Vilmos, veje ifj. Kopetkó Károly, valamint számos más rokon és jóbarát nevében is fájdalomtól megtört szívvel tudatja a forrón szeretett és felejtethetetlen jó fiu, illetőleg testvér, rokon és sógor

MÁTYÁS JÓZSEFNEK

f. é. július hó 22 én esteli 1/2 12 órakor, életének 18-ik évében, hosszas szenvedés és a haloklók szentségének ájtatos felvétele után történt jobblétre szenderül é.

A boldogult drága halott földi maradványai július hó 24-én d. u. 5 órakor fognak Bockó-utca 5-ik számú házban a róm. kath. szertartás szerint beszenteltetni és a felső temetőben levő sírhelyen örök nyugalomra tétetni.

Az engesztelő szentmise-áldozat a boldogultnak lelki üdvéért július 26-án d. e. 1/2 9 órakor fog a főt. Minorita-atyák ideiglenes templomában (Kölcsy-utca) az egek Urának bemutatni.

Arad, 1902. július 23.

Aldás és béke lengjen a korán elhunyt drága halott hamvai felett!

SÜRGÖNY!

Van szerencsénk a nagyérdemű közönséget értesíteni, hogy

a budapesti magyar

tambura, zene és daltársulat

Horváth József karmester vezetésével

nagy zene-estélyt

rendez ma és a következő napokon

KÁNYA GÉZA

söresarnokában.

Két nő, hat férfi, továbbá Lantos István, volt Dankó Pista országszerte ismert kánász- és dalkomikusa, Göre, Durbinsc alakitója közreműködésével.

Ezen társulat Európa nevezetesebb városáiban a legnagyobb sikerrel működött.

A mélyen tisztelt közönség becses pártfogásáért esedezik

a társulat.

Kezdeté 8 órakor. — Bemenet díjtalan.

Szántay Lajos

műépítész és építőmester

műszaki
irodáját

Aulich Lajos-utca 1. szám alatti

(saját házában)

1237

megnyitotta.

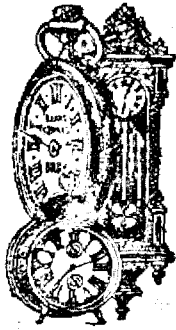
Gurahonezi portlandcement

egyedül magyar gyártmány, mely a magyar mérnök- és építész-egylet által megszabott normáikat 60-70 százalékkal felülmúlja. rendkívül finom őrlésben, kis és nagy mennyiségben, gyári áron kapható

Krisán János Arad, nagyvárad-ut 12. és Az Arad-csanádi Egyesült Vasutak szertáránál

Arad állomás mellett.

Megrendeléseket az Arad-csanádi Egyesült Vasutak központi irodája is elfogad és a cementet kívánatra házhoz szállítja. 274

Jó órákat olcsón

küld 3 évi írásbeli jótállás mellett privát vevőknek

Konrád János

óragyára.

aranyárak kivitelű háza

BRUX, 270 sz. (Csehország).

Jó nickel rem. óra frt 3.75.
Valódi ezüst rem. óra „ 5.80.
Valódi ezüst láncz frt 1.20.
Nickel ébresztő óra „ 1.95.

Czegem a cs. és kir. birodalmi czimerrel van kitüntetve, számtalan arany, ezüst kiállítási érem, valamint ezernyi elismerő levél van birtokomban. 1900

Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Nagymennyiségű

Deszka

és

lécz

eladó

az Aradi Nyomdarészvény-társaságnál.

1641-1902. tkv. sz.

Árverési hirdetés kivonat.

A m.-radnai kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Hord Gligor pernyesti lakos végrehajtatónak, Popa Gligor pernyesti lakos végrehajtatást szenvedő elleni 480 korona s járulékal iránti végrehajtatási ügyében a m.-radnai kir. járásbíró területén lévő, a pernyesti 11. sz. tükvben A. I. 12-23. hrsz. 90-99/a., 162., 241., 267., 278., 291., 550., 1223/a., 1238. hrsz. a. felvett ingatlanoknak és az utánuk járó erdő és legelő illetőségéből Popa Gligort illető 1/2 részére 1089 koronában ezenel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1902. évi július hó 25-ik napján délelőtt 10 órakor Pernyest községében tartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át, vagyis 108 kor. 90 fillért készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügy-miniszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezehez letenni, avagy az 1881. évi LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt M. Radna, 1902. évi április hó 27-ik napján.

Polgár,
kir. aljbíró.

1289

73174-1902. sz.-hoz.

Pályázati hirdetés.

Alulírott igazgatóság a magy. királyi államvasutak műhelyeiben 1903. évben, esetleg 1904. és 1905. években szükséges kenőpárnák és paszománycikkék szállítására ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

A pályázat tárgyát képező anyagokat feltüntető ajánlati űrlap, valamint a szállításra vonatkozó és az ajánlattételnél kötelező részletes módokat tartalmazó ajánlati felhívás valamennyi hazai kereskedelmi és iparkamaránál megtekinthető és az alulírott igazgatóság anyag- és leltárbeszerzési szakosztályánál (Budapest, VI. Andrásy-ut 73. sz. II. emelet, 46. ajtószám) díjtalanul kapható.

Az előírt módon kiállított, ivonkint egy koronás magy. kir. okmánybélyeggel ellátott ajánlatok, a 60 filléres magy. kir. okmánybélyeggel ellátott és aláírt ajánlati felhívással együtt lepecsételve legkészenben folyó évi augusztus hó 5-én déli 12 óráig a fentemlített szakosztályánál benyújtandók, vagy posta útján odaküldendők. Az ajánlat borítéka e felirattal látandó el:

„Ajánlat 73174-902. számhoz.
Bánatpénz gyanánt az ajánlati cikkek értékének 5%-ka legkészenben folyó évi augusztus hó 4-ének déli 12 órájáig a m. kir. államvasutak budapesti főpénztárána akár készpénzbe, akár állami letétekre alkalmas értékpapírokban leteendő.

Bánatpénz nélküli és később benyújtott ajánlatok, valamint az olyanok, melyek nem az előírt módon tetteknek, vagy a melyek az aláírandó ajánlati felhívás nélkül nyujtatnak be, figyelembe nem fognak vétetni.

Budapest, 1902. évi július hó.
Az igazgatóság.

Feltűnő eredmény érhető el

a Hajós-féle

Ibolya-Créme

használatát által, mely egy pár nap alatt elmulaszt Szeplő, májfolt, bíbros, bőrvörösséget és mindennemű arisztizációt. E remek ártalmatlan cosmeticus szer a bőrben teljesen felszívódik, minek következtében a hatás bámulatos gyorsasággal áll be.

Nappal is használható!

A párisi és londoni hygienicus kiállításokon aranyérmekkel kitüntetve.

Ára egy tégelynek 50 kr.

Ibolya-oréme szappan 35 kr. Ibolya hölgypor fehér, róza és orém színben egy dr. 60 krajczár.

Ibolya tej (Eau de Violette de Hajós) egy üveg 50 krajczár.

Övakkadjunk értéktelen utánzatoktól!

Bevásárlásnál csakis HAJOS féle készítményeket tessék elfogadni.

Olcsóbb ajánlat, mint hamisítvány visszautasítandó!

Kapható a készítő feltalálónál:

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyszerészeti laboratóriumában

Arad, Andrásy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben,

továbbá Aradon: Vojtek Kálmán, Tábor Gyula, Pécskán: Adler Gy. Lajos, Simándon: Csiky Lukács gyógyszerész uraknál.

Rozsnyay-féle

chinin czukorka, chinin csokoládé

pályakoszoruzott készítmény.

gyermekeknek láz, hideglelés, váltóláz ellen kitűnő sikerrel alkalmazható. Nem keserű! Csak akkor valódi, ha a csomagoló papiroson Rozsnyay Mátyás névalírása olvasható.

Fenyő illat.

Különösen alkalmas a szoba levegőjének felhígítására és tisztítására.

Egy üveg 1 kor. 50 fillér.

Hasis-Collodium.

Kitűnő, minden más szert felülmuló hatású tyukszem és bőrkeményedés ellen.

Egy üveg ára 70 fillér.

Kitűnő minőségű likőr eszenciák, melynek segítségével pár perc alatt zamatos, finom likőrt készíthetünk.

Barack
Anizette
Benedictine

Cacao blanc
Chartreuse
Curacao

Cseresznye
Marasquino
Kávé

Császárkörte
Vanília
Zeller

Egy üveg ára 1 korona.

Kapható:

ROZSNYAY MÁTYÁS gyógyszerésztárában

Aradon, Szabadság-tér.

Pályázati hirdetés.

A magyar kir. államvasutak Nagyszében állomáson lévő pályavendéglő bérletére (zennel zárt ajánlati pályázat hirdettetik.

A bérlet 1903. évi január hó 1-ével kezdődik és tart ezen időponttól számított három éven át, vagyis 1905. évi december hó 31-ig.

A bérleti helyiségek a következők: a vendéglős magánlakásul 3 szoba és egy cselédszoba, továbbá az I-II. oszt. étterem, főzőkonyha, tálaló helyiség, éléskamra, valamint a helyiségekhez tartozó folyosó, pincze, padlás, és jégverem. — A III. oszt. váró- és étteremben csak az ételek és italok elárúsítása engedtetik meg, s ezen közös célra szolgáló helyiség fűtése és világítására a vendéglősnek évenként 149 m³ tűzifa, vagy ezzel egyenértékű kőszén és 207 klg. kőolaj fog kiszolgáltatni, míg a többi helyiségek fűtése és világítására a szükséges anyagok önköltségi áron fognak a vendéglősnek kiszolgáltatni.

A bérleti feltételek a magyar kir. államvasutak aradi üzletvezetőségének I. osztályában a rendes hivatalos órákban megtekinthetők, vagy kívánatra postán megküldetnek, miért is ajánlattevőkről feltételeztetik, hogy azokat ismerik és egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadják.

Az 1 koronás bélyeggel ellátott és „Ajánlat a nagyszébeni pályavendéglő bérletére“ feliratu borítékba zárt, ajánlatok lepecsételve 1902. évi augusztus hó 19-én déli 12 óráig alulírott üzletvezetőség általános (I.) osztályánál nyujtandók be.

Bánatpénz fejében 200, azaz kétszáz korona készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapírokban legkésőbb 1. évi augusztus hó 18-án déli 12 óráig a m. kir. államvasutak aradi üzletvezetősége gyűjtőpénztáránál Aradon leteendő.

Takarékpénztári betétkönyvek letét gyanánt nem fogadtatnak el.

Ezen feltételektől eltérő, vagy nem a kitűzött határidőre beérkezett ajánlatok nem vétetnek figyelembe. Az ajánlatok közt a választás szabadon, a bérösszegre való tekintet nélkül történik.

Aradon, 1902. évi július hó 12.

Az üzletvezetőség.

(Eltányomás nem díjazatik.)

Pankotán

(Bokréta hegyen)

3 holdas szőlő eladó,

épület és berendezéssel együtt.

Ifj. Gantner Károly,

Uj-Szent-Annán.

1279

STARK VILMOS

sirkőgyár

és kőfaragóműhely

ARAD,

József főherceg-ut és Maros-utca sarkán.

(Fodor és Reisinger-féle ház.)

SZEGED,

Kossuth Lajos sugár-ut.

Elvállal

kőfaragó munkákat

a legnagyobb méretekben, különösen mindennemű és áru szobrok, a legegyszerűbb sarkótól a legdíszesebb kivitelű síremlékig, családi sírboltok, emlékoszlopok, emléktáblák stb. készítését.

1207

Dus sarkóraktár

granit, szienit, márvány, mészkből és minden kívánt anyagból.

Kitűnő minőség és legolcsóbb árak!

Egy hivatalszolga

és egy óvadékos pénzbeszedő alkalmazást nyer. Bővebbet Bartosnál, Kazinczy-utca 2. sz. 1260

Nőtlen ellenőr

és egy kőfaragó szakmabeli felügyelő állást nyerhetnek. Bővebbet Kazinczy utca 2. szám, I. emelet balra. 1288

Egy modern

ujjonnan épült ház szabad kézből eladó. — Bővebbet a kiadóhivatalban. 1254

Temesvárott

egy előkelő családnál az iskolai év kezdetével 2 deák felvételt talál. Zongora rendelkezésükre áll. Bővebbet szivességből Révész Nándor könyvkereskedésében.

MINDEN HOLGYNEK SZÜKSÉGES ARCZBŐRE MEGVÉDÉSÉRE A FÖLDES-FÉLE

MARGIT-CREMET

használni.

Ezen kitűnő összeállítású és most már az egész művelt világban elterjedt készítmény nem zsiros kenőcs, hanem a bőr által azonnal felszívódó vegykészítmény. Teljesen ártalmatlan és azért bármily hosszú ideig használva sem árt. Pár napi használat után megszüntet szeplőt májfoltot, bőrtakát (mitesser) és minden arcztisztatlanságot. Massázshoz használva eltüntet redőket, himlőhelyet stb.

Csakis azon készítmények valódiak, a melyek czimeres védjeggyel vannak lezárva.

Hamisítványoktól tessenek óvakodni!

Egy tégyel ára 1 korona.

Margit szappan 70 fillér.

Margit poudér 1 kor. 20 fill.

Kapható Aradon az összes gyógyszertárakban és droguériákban.

Apátfalván: Tar Imre, Battonyán: Fodor István, Vargha Antal, Borosjenőn: Pintér Ferencz, Boros-Sebesen: Zangerl Gyula, Berzován: Székely Sándor, Cs.-Apácán: Bonomi Antal, Cs.-Palotán: Nagy Albert, Csermón: Berkes Armin, Elekén: Ifj. Pelker István, Földékon: Boros Károly, Glogovácson: T. Zombory János, Gurahonczon: Molnár István, Gyorokon: Masznyik Dániel, Kis-Jenőn: Bayer György, Kevermesen: Schlögl Pál, Kun-ágotán: Fejes Lajos, Kurticson: Hackenberger László, Medgyesegyházán: Kelecsényi Ferencz, Mező-Kovácskúszán: Szabady Viktor, M.-Radnán: U. Kossuth Pál, Nagy-Halmágyon: Hanzéros Adám, Nagy-Zerinden: Vály Géza, Ó-Pécskán: Rokszin János, Pankotán: Posevitz Gusztáv, Pitvaroson: Szabados József, Székudvaron: Fromm D. Traugott, Símandon: Csiky Lukács, Soborsinban: Károlyi Kálmán, Szemlakon: Hauszler Sándor, Taurcon: Kuntz János, és Uj-Aradon: Ternajgó Géza urak gyógyszertárakban.

Kiadó lakás!

Szabadság-tér 5—6. sz. alatt a II. emeleten

elegáns utcza lakás

4 szoba, fürdőszoba, cselédszoba és mellékhelyiségekkel, gázvezetékekkel ellátva

azonnal kiadó.

Dr. Kronstein,

Központi-szálloda.

1266

TELEFON 432

Legnagyobb választék

arany, ezüst és ékszer-tárgyakban.

Alkalmi vételek és eladások.

DEUTSCH IZIDOR

óras és ékszerész 42

ARAD, TEMPLOM-UTCZA

Minorita-palota.

Zálogszedulák,

arany és ezüsttárgyak készpénz fizetés mellett a legmagasabb árban megvételnek, vagy becsereitelnek.

Egyedül valódi angol

THIERRY-féle BALZSAM.

Egészség-rendőrtleg megvizsgálva és jóváhagyva.

Az üvegek főtiszteletére kereskedelem-törvényi minta-védőlelem alatt áll.

Ezen balzsam belsőleg és külsőleg is használható: 1. Hasonlíthatatlan hatású gyógyszer a tüdő és mell minden betegségére: enyhíti a hurutot és megszünteti a kiköpést, eltávolítja a fájdalmas köhögést s még ilyen időlt bajokat is meggyógyít. 2. Kitűnő hatása van torokgyulladásnál, rekedtség-nél, a nyak bármelyik bántalmánál stb. 3. Alaposan megszüntet minden lázt. 4. Megelőzően gyógyítja a máj, gyomor és a belek minden betegségét, különösen gyomorgörccsöt, kölléket és hasragást. 5. Gyenge hashajtó és vér-tisztító hatású, tisztítja a veséket, megszünteti a hypo hondriát és buskomorságot, erősíti az étvágyat és emésztést. 6. Kitűnő szolgálatot tesz fogfájásnál, odvas fogaknál, szájpenésznél, minden fog és szájbajnál, megszűnteti a felbőgöszt s a száj és gyomor rossz szagát. 7. Külsőleg kitűnő gyógyszer minden sebre, akár régi az, akár új, sérülésekre, orbánczra, pattanások, füstölök, szemölcsök, égési sebekre, megfagyott tagokra, rüh, kősz, a kúttésekre, fel pattogzott és érdes kezekre stb., megszünteti a fejfájást, zugást, szakgátást, köszvényt, felfájtást stb. Jól vigyázzon mindenki a fejtől zold apacza-vedjegyre — Hamisítás ellen a legbiztosabb órszer a gyárából való direkt megrendelés. A szállítás csak a szabadalmazott eredeti dobozokba 12 kis vagy 6 dupla üvegek történet. Ausztria-Magyarország minden postállomásra bérmentve 12 kis vagy 6 dupla üveg ára 4 korona, Bosznia és Hercegovinába bérmentve 12 kis vagy 6 dupla üveg 4 korona 50 fillér, 12 kis vagy 6 dupla üvegnél kevesebb nem szállítatik. — Széküldés csak a pénz előre beküldése vagy az összeg utánvétele mellett.

Miért szenved? mikor biztos gyógyító hatásra van kihatás még a legregebb sebeknél is a

Thierry A. gyógyszerésznek egyedül valódi

Centifolia-kenőcs

használatánál, amely által majdnem minden alkalommal, még a fájdalmas és veszélyes műtétek vagy amputálás is elkerülhetők és utóérhelen úgy a sebek gyógyításában, mint a fájdalom enyhítésében is. A va ősi Centifolia-kenőcs használható: gyermekágyas fájó mellére, tejfolyás megakadásaánál, mell-megkeményedés, orbáncz, minden időlt bajknál, sebes lábak vagy tagokra, sebek, sötétlyás, dagadt lábknál, sőt csontszűrésnél is: tüdő-, szűrés-, vágás-, zúzás- és lövebeknél: minden idegen anyag, mint: üveg vagy faszilánk, homok, serét, tövis stb. kiszívására; mindenféle daganatok, kelések, támadások, pokolvar, sőr rákbajnál is: gilisztá ellen, körömméreg, pörpénés, sebes lábak, mintentéle égési sebek, fagyos tagok, a beteg fekvéstől fáradi tagjaira, nyakdaganat, a vér betegségek, fülfolyás, gyermek-bívar stb. bántalmak ellen. Két tégyelnél kevesebb nem kapható: a szállítás csakis az árak előleges beküldése vagy utánvét mellett történhet. Két tégyel ára szállítással, portó és csomag-lással együtt 3 korona 50 fillér. Számtalan elismerő-levél áll rendelkezésre. Mindenki óvatik a hatástalan hamisítványok vásárlásától s tessenek ügyelni, hogy minden tégyelre a fontl védjegy és a czim: „Schutzengel Apotheke des A. Thierry in Pregrada” utóérhelen legyen.

A gyógyhatásukban utóérhelen eme két sz r a romlásnak nincs kitéve, hanem ellenkezőleg, minél régebbiek, annál jobbák és hatásosabbak lesznek, sem a hideg, sem a meleg által nem szenvednek és azért bármely évszakban széküldhető. Legtöbbnyire már az orvos megérkezéseig is segítenek, nagyon természetesen, hogy sohasem szabad hamisítványokat, vagy pedig más értéke és hatás nélküli úgynevezett posztereket használni, amelyekért a pénz, ha megdobják ki, hanem csakis ezen két régen jónak elismert, valódi, olesó, megbízható és mindamellett teljesen ártalmatlan világértő szert kell vásárolni, amelyeket minden családban minden előfordulhatóságra készletben kell tartani. Akár pedig olyan szerek a valódság minden kellekivel ellátva nem válnának kaphatók, úgy kérjük azokat követelőnt!

Thierry (Adolf) gyógyszerésznek Limited „Schutzengel Apotheke” Pregrada bei Rabitsch-Sauerbrunn

megrendelési: Központi raktár: Budapest, Török J. gyógyszertárakban, Zsigmond Mihály utca 5. gyógyszertárakban, Békéscsaba, C. Brady gyógyszertárakban.

Csődtömeg eladási hirdetmény.

Alulirott csődtömeg gondnok ezennel közhírré teszem, hogy vb. **Zeiner Ignác aradi** rőfös kereskedő csődtömegéhez tartozó és a csődleltárban 16—1470 tétel számok alatt összeirt kelmék, szövetek, vásznak és egyéb rőfös áruk, melyeknek leltár szerinti beszerzési ára 49425 K. 61 f, becsértéke pedig 27,239 K 99 f, továbbá a csődleltárban 1471—1486 tétel számok alatt felvett üzleti felszerelési és berendezési tárgyak, melyeknek beszerzési ára 2572 K, becsértéke pedig 1241 korona, ajánlati verseny útján a következő feltételek mellett eladatnak:

1. Az írásbeli ajánlatok a becsértéknek megfelelő 10%-os bánatpénzzel ellátva **1. évi július hó 26-ának délelőtti 9 órájáig** nálam adandók be.
2. Az ajánlatok az áruraktárra és az üzleti felszerelési tárgyakra akár külön-külön, akár pedig együttesen tehetők.
3. Vevő köteles a vételárat és a vételári összeg utáni III-ad foku bélyegilletéket **1. évi augusztus hó 1-ig** kezemhez készpénzben lefizetni és a megvett árukat, illetőleg bolti felszerelési tárgyakat ugyanezen határnapig átvenni és elszállítani.

4. A beérkezett ajánlatok fölött a csődválasztmány **1. évi július hó 26-ának délelőtti 10 órájkor** Mittler Izidor dr. választmányi elnök ügyvédi irodájában tartandó ülésén fog határozni, fentarván magának a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok közül bármelyiket elfogadhassa, esetleg valamennyit visszautasíthassa és az árverést esetleg azonnal szóbelileg folytathassa.

5. Az áruk és felszerelési tárgyak minősége, mennyisége és azonosságáért a csődtömeg nem szavatol.

6. Ha a vevő a fentebbi feltételek bármelyikének eleget nem tesz, bánatpénzének elvesztésén felül az általa megvett tárgyak saját költségére és veszélyére fognak eladni.

Az áruraktár irodámban és az áruraktár közbenjöttöm mellett bármikor megtekinthető.

Aradon, 1902. július hó 15-én.

Dr. Velcsov Géza,

ügyvéd, Arad, Sárossy-utca.